

Mivé lesz a hatalom a pilátusi kézmosás után?

(Írásunk a 3. oldalon)

Az USA vezetői

Készek megtenni mindent

Ami Magyarországon és Lengyelországban történik, meghatározó fontosságú a világ békéje, a szabadság ügye szempontjából és fontos lépést jelenthet Európa megosztottságának felszámolásában. Erről beszélt Lawrence Eagleburger, az amerikai külügyminiszter első helyettese Heltai Andrásnak, az MTI washingtoni tudósítójának adott nyilatkozatában. A vezetői diplomata hangzott: Bush elnök budapesti és varsói látogatását ugyanolyan fontosnak tartja, mint a NATO-államok és a vezető nyugati országok csúcstalálkozóját. Új szakasz van az amerikai-magyar viszonyban, s az Egyesült Államok messzemenően elismeri, bátorítani, támogatni kívánja „a magyar nép és a vezetési bátor kezdeményezéseit”. Ennek gyakorlati formáit az elnök jelenti majd be Budapesten, közölte.

Lawrence Eagleburger az amerikai diplomácia vezető Európa-szakértője. Éveken át Henry Kissinger külügyminiszter közeli munkatársaként dolgozott, a Fehér Házban, a védelmi és külügyminisztériumban töltött be vezető posztokat, belgrádi nagykövét volt. Öt éve kivált a diplomáciai szolgálatból, ahová Bush elnök és James Baker külügyminiszter kérésére idén tért vissza. A tárca második embere beiktatása óta először nyilatkozott a külföldi sajtónak.

*

— *Hogyan látják Washingtonban az elnök varsói és budapesti útját — mit várhat attól a két országtól?*

— *George Bush elnöksége kezdeti szakaszában ott volt a*

folytatás a 2. oldalon

A hon s a honvéd védelme

Csütörtökön az 1976. évi I. honvédelmi törvény módosításáról szóló törvényjavaslat tárgyalásával folytatta munkáját az Országgyűlés ülészaka. Az elnök Szűrs Mátýástól először Biacs Péter kapta meg a szót. A képviselő kérte, hogy a lelkiismereti ok elöl töröljék a „bizonyított” szót. Rámutatott: a bizonyításra kötelezés már önmagában is személyi jogot sért, elfogadása pedig esetleges.

Simon Ernőné egyetértően szólt arról, hogy a tartalékos hadkötelesek is jogot kapjanak a polgári szolgálatra, habár ez a korábban tett katonai eskü megszegését jelenti, továbbá szokatlan körülmények közt történő foglalkoztatásuk és magasabb életkoruk problémát okozhat mind az egyénnek, mind a munkaadó intézménynek.

A polgári szolgálat 30 hónapos időtartama a képviselőnk szerint minden tekintetben reális és igazságos.

folytatás a 8. oldalon

Emlékmű a magyar szabadságnak

Debrecenben határoztak

A magyar szabadság és függetlenség emlékművének felállításáról határozott csütörtöki ülésén Debrecen Város Tanácsa.

Az emlékmű állítását a Kosuth Lajos Tudományegyetem kezdeményezte, mivel hazánkban jelenleg nincs olyan emlékmű, amely a magyar szabadságot és függetlenséget szimbolizálná. Mint azt a javaslatban megfogalmazták: a budapesti magyar hősök emlékműve, vagy a felszabadulási emlékmű nem általában fejezi ki a magyar szabadságot és függetlenséget, hanem az ezeréves államiság megtartóinak, illetve az 1945. évi felszabadítóknak állít emléket. A tervezett budapesti 1848-as emlékmű is konkrét történelmi eseményhez kapcsolódik.

folytatás a 8. oldalon

A kenyér drága, nem a gabona!

MIÉRT TŰNTETÜNK?

Tették fel a kérdést tegnap az országutakra kombájnnal kivonuló mezőgazdasági dolgozók. Válaszokat röplapokra nyomtatva adták meg az utakon közlekedőknek:

„Péter-Pál napja hagyományosan az aratás kezdetét jelenti.

A mai napon azonban a termelősövetkezetek és állami gazdaságok gépei a búzatáblák helyett az ország útjaira vonultak, hogy felhívják a közvélemény figyelmét arra a nehéz helyzetre, amibe a mezőgazdaság került. Tudjuk, hogy tüntetésünkkel sok kényelmetlenséget okozunk. Végső eszközként kényszerültünk erre a lépésre és reméljük, hogy megértéssel találkozunk. Meggyőződésünk, hogy nem csak a parasztság, hanem az egész ország érdekét szolgáljuk, amikor a követeléseinket ezzel a demonstrációval támasztjuk alá.

A gabona felvásárlási árának az emelését követeljük, de nem drágább kenyeret akarunk! Nem a termelők a haszonélvezői az élelmiszerek rohamos drágulásának! Azok az árak, amit a parasztság termékeiért kap, a termelés költségeit, a megélhetését is egyre kevésbé fedezik. Nem rajtunk múlik, hogy a négy forintért eladott búzából készült kenyér az üzletben már ennek a négy-szeresébe kerül!

A mi kenyérünk az ország kenyere is. Az élelmiszerellátás nem lehet csak a termelők gondja. A mezőgazdaságnak, a parasztságnak már nincsenek tartalékai: már most is csak saját érdekei, megélhetése rovására, jövedelmének rohamos csökkenése mellett tudja az ország ellátását biztosítani. Ez a helyzet nem tartható! Nem támogatást, adományt kérünk, hanem a termelést, a megélhetésünket és az ország ellátását biztosító tisztességes árakat követelünk.

Mi nem tüntetni, hanem aratni szeretnénk, de tüntetnünk kell, hogy jövőre is arathassunk!

(Képriportunk a 2. oldalon)

A miniszter nem sztrájkolna

Hütter Csaba mezőgazdasági minisztert a parlamenti ülészak szünetében arról kérdezte a riporter, vajon, ha még mindig tsz-elnök lenne, kivonulna-e sztrájkolni? A rádió riportere még azt is hozzáfűzte, hogy az utak biztonságára felügyelő rendőrök szerint már tizenöt éve kellett volna sztrájkolni.

A miniszter természetesen azt válaszolta, hogy nem ment volna ki sztrájkolni, mert ő mindennél fontosabbnak tartja a tárgyalást, s nem pedig az ultimátumszerű követelést.

Ez a válasz egyszerre mutatja a hivatal tudatálalkító hatását és a kezdődő amnéziát. A helyzet ugyanis nem az, hogy a téves elnökei utasították kombájnosait, ugyan sztrájkoljanak már egy kicsit bemelegítésül aratás előtt, hanem az: a tulajdonosok maguk lépnek föl a saját érdekeikért. Nem más rovására, s főleg nem azoké, akiknek már Péter-Páltól ismét aratni fognak.

Régen, a századforduló aratósztrájkjai idején 1/8 részt követeltek a nem tulajdonos cselédek munkájuk fejében az addig juttatott, nyomorúságos 1/11 helyett. Ha ma valaki veszi a fáradságot, és utánaszámol, bizony, aligha kap arányosan nagyobb részt ennél a tulajdonos, ki elvégre mégsem bérmunkás. Az a követelés pedig, amelyet 1945 után fogalmaztak meg (1q búza = 1 pár csizma) ma, ha mindent egybevetünk, még strandpapuccsal sem igaz. Pedig ebben még a miniszternek is feltörnén a lábát a tarló. Ha demonstrálna, ha nem.

Moszkvai lap Nagy Imréről

„A mi bűnünk, Hruscsov bűne”

Habár Nagy Imrét budapesti bíróság ítélte el, vitathatatlan a mi bűnünk, az akkori vezetőnk, Hruscsov bűne. A nagy reformátor képtelen volt leküzdeni genetikai sztálinizmusát, és — utasítást adva Nagy Imre kivégzésére — azok kemény, despotikus politikáját folytatta, akik néhány évvel később őt is megdöntötték — állapítja meg a Moszkovszkije Novosztij legújabb számában Jevgenyij Ambarcumov.

A hetilap szerzője a temetés kapcsán felidézi az akkori éveket, s hangsúlyozza: „az 1956-os magyarországi események súlyos teherként nehezédtek nemzedékemre, amelyet a »XX. kongresszus gyermekei« néven szoktak emlegetni. Az az év a remények és a kiábrándulások, sőt, elkeseredések esztendeje volt. A sztálini bűncselekmények hruscsovi leleplezése mellett maga Hruscsov volt az, aki kezdeményezte az ideológiai elnyomást. Ott van az október 31-i nyilatkozat a szocialista országokkal való új kapcsolatokról, amelyek a beavatkozásra és a szuveren-

nitás tiszteletére épülnének. E dokumentumban jó pár évvel kihirdetése előtt elvetették a »Brzsenyev-doktrínát«. És néhány nap múlva jött a budapesti beavatkozás, a felkelés elfojtása és Nagy Imre hitszegő elfogása”.

Ambarcumov utal arra, hogy a június 16-i búcsú a Hősök terén volt: itt van a jugoszláv nagykövetség épülete is, ahol a szovjet beavatkozás után menedéket kapott Nagy Imre, s ahonnan kicsalták és elfogták, hogy egy év múlva felakaszítsák. „Meg vagyok győződve arról, hogy már a közeljövőben az egész igazságot kiderítik és kimondják Nagy Imre halálának körülményeiről, akárcsak a lengyel tisztok katyni haláláról, — mint ahogy a Szovjetunióban már régóta beszélnek Sztálin saját népe ellen elkövetett bűneiről, amelytől sokkal több áldozatot követelt, mint bármely más néptől”.

Jelképes jelentősége van, hogy a gyászszertartáson Budapesten részt vett a szovjet nagykövét.

Miért tüntetünk?

— Kapfinger András felvételei —

2

DÁTUM

1989. június 30.

Az USA vezetői

Készek megtenni mindent

folytatás az 1. oldalról

NATO májusi csúcstalálkozóján, most Kelet-Európába utazik, közvetlenül ezután részt vesz a hét nagy nyugati ország vezetőinek párizsi tanácskozásán. A varsói és a budapesti útnak ugyanolyan fontosságot tulajdonítunk, mint a brüsszeli és a párizsi csúcst. Az elnök már kormányzása e korai szakaszában ki akarja fejezni mély meggyőződését, hogy ami Magyarországon és Lengyelországban történik, meghatározó fontosságú a világ békéje, az emberi szabadság ügye szempontjából és — remélhetőleg — fontos lépést jelent az Európa megosztottságának felszámolásához vezető úton. Az elnök nagy érdeklődést tanúsít az út iránt, rendkívül fontosnak tartja, hogy a lehető legvilágosabban kifejezzük: támogatjuk a politikai és a gazdasági liberalizálást, a politikai és a gazdasági szabadságot.

Nyilvánvaló, hogy George Bush mindkét országban Amerika támogatásáról biztosítja majd a demokratizálás folyamatát és bizonyos vagyok abban, hogy bejelenti majd azt is, milyen gyakorlati módokon kívánja az Egyesült Államok támogatni ezt a folyamatot. Erről természetesen csak ő nyilatkozhat majd; úgy hiszem, azt remélhetjük, hogy a látogatás

után mind a magyar, mind a lengyel nép világosan látja majd, milyen ez a támogatás, hogy milyen nagy az amerikai érdeklődés minden iránt, ami ebben a két országban történik. És megértik: az Egyesült Államok, mind egyedül, mind — remélhetőleg — másokkal együtt kész megtenni minden tőle telhetőt, hogy e folyamatot segítse.

— Mit jelenthet e támogatás a gyakorlatban? Mi a véleménye arról, hogy az amerikai törvényhozásban egyelőre elakadtak a javaslatok az országainknak nyújtandó gazdasági és kereskedelmi könnyítésekre?

— Egyrészt arról a szándékról van szó, hogy mindkét ország élvezhesse az OPIC (a külföldi amerikai beruházásokat garantáló kormányhivatal) támogatását. Magyarország egyébként immár megkapta az általános vámkedvezményeket (a magyar kivétel egy részét érintő alacsonyabb tarifákról van szó), és célunk, hogy (az évenkénti hosszabbítás helyett) hosszabb időre biztosítsuk számára a legnagyobb kereskedelmi kedvezményt. Nem kétséges: amint az elnök visszatér európai útról, kemény erőfeszítéseket tesz majd, hogy a törvényhozás elfogadja a javaslatokat, és lényegében nagyon derűlátó vagyok a sikert illetően. Ami a támogatás további

terveit illeti, azok kidolgozása még folyik. Annyi bizonyos, hogy az elnök feltett szándéka módot talál a magánszektor segítségére, hogy mindkét országban ösztönözhesük, bátoríthassuk az egyéni vállalkozást. Egyébként nyilvánvaló, hogy a párizsi csúcstervek napirendre kerül Magyarországon és Lengyelország ügye, hiszen az elnök közvetlenül onnan érkezik majd. Be fog számolni tapasztalatairól és nem kétséges, megvitatják, hogyan lehet kollektívan közreműködni Magyarországon és Lengyelország támogatásában. Ami a Brady-terv Kelet-Európára való kiterjesztését illeti — e vonatkozásban már sok állam jelentkezett, így e két ország esetében a kérdés csak hosszabb távon kerülhet napirendre. (A terv az adósságok részleges elengedésével, átalakításával kíván enyhíteni a súlyosan eladósodott fejlődő országok helyzetén.)

— Az Egyesült Államok történelmi távlatban sosem mutatott különösebb érdeklődést Magyarországot iránt. Van-e ebben most változás?

— Kérdése fontos és nem kétséges, hogy változás van. Először is minden mozgásba jött: a peresztrojka, a demokratizálás folyamatában változik a viszony az Egyesült Államok és a Szovjetunió, Nyugat- és

Kelet-Európa, az Egyesült Államok és Kelet-Európa között. Más ez a helyzet, mint a korábbi, amikor sokáig nem, vagy alig módosult a kelet—nyugati viszony és Magyarország meglehetősen hallgatag partner volt a Kelet részéről. Ami most ott történik, növekvő érdeklődést vált ki nálunk és — amint már említettem — mindent megteszünk támogatására. Amint éppen az elnök útja is mutatja, Magyarország és Lengyelország most más helyet foglal el megítélésünkben, hiszen a reformok élvonalában vannak. Amilyen mértékben tovább haladnak a nagyobb szabadsághoz vezető úton, olyan arányban válnak mind fontosabbá. Tudjuk, hogy az amerikai—lengyel kapcsolatok, nem utolsósorban tekintettel a sok lengyel—amerikaiakra, mindig erősek voltak, de történelmileg ez messze nem volt így Magyarország esetében. A Magyarországhoz fűződő szorosabb kapcsolatok kétségkívül újak számunkra; most alakulnak ki, amikor látjuk, hogy népiük és vezetésük milyen nagy szellemi erővel és bátorsággal lép új, sokban ismeretlen utakra.

— Hogyan látják ma országunkat, a politikai folyamatot, új, demokratikus pártok alakulását?

— Mint olyanvalaki, aki hosszú időt töltött már a kelet-európai kérdések tanulmányozásával, a fejleményeket igen jelentősnek tartom és csak üdvözölhetem. A változások olyan mértékűek, hogy azok

ütemét még pár évvel ezelőtt lehetetlennek tartottam volna. A folyamat még nyilvánvalóan nem ért véget, de iránya, amely többpártrendszer felé mutat, igen bátorító, még ha nyilvánvalóan hosszú is az út. Am egy rendszerben, amely fennállása óta javarészt nem üdvözölte, még kevésbé engedélyezte az eltérő nézeteket, most, amint a folyamat előrehalad, kompromisszumban kell egyeztetni a nézetkülönbségeket. Úgy vélem, amit Magyarországon eddig elértek, igen figyelemre méltó és nyilvánvalóan azt szeretnénk, ha ez folytatódna.

— Véleménye szerint hol húzódnak a magyar reformok határai?

— Hangsúlyozni szeretném, hogy a magyar reformfolyamatban a magyaroknak kell meghozniuk a döntéseket, azok nem jöhetnek kívülről: mi nem érthetjük jobban a magyar belpolitikai helyzetet, vagy Magyarország viszonyát szomszédaival, mint önök. A reformok ütemének Magyarországon és bármely más országban, beleértve az Egyesült Államokat, határt szab a belső helyzet, az, hogy a változások mekkora terhet rónak a lakosságra. Nyilvánvaló például, hogy ha mi túl gyorsan lépünk költségvetési hiányunk csökkentése érdekében, próbára téve a lakosság türelmét, ez reakciót váltana ki az emberekből. Az önök gondoljai és szempontból hasonló jellegűek. A belső problémák legalább olyan fontosak, mint a külsők — Peking példája ezt félreérthetetlenül bizonyítja.

A reformok legjobb bírása saját népiük, ám mindenesetre elmondjuk majd véleményünket arról, milyen változásokat volna célszerű tenniük. Úgy véljük, hogy végső soron a reformok sorsa a nép bátorságán, bölcsességén, alkotókészségén múlik. És azon, mennyire lesznek készek arra, hogy megváltoztassák a szerkezetet amennyiben ugyanis nem kerül sor alapvető, szerkezeti változtatásokra, a reformok nem sikerülhetnek.

— Ami a reformok külső határait illeti: e kérdésben is önöknek kell elsősorban dönteniük. Ami bennünket illet, tudatában vagyunk ennek a problémának, ám úgy hiszem, ma senki a világon nem tudna pontos választ adni a kérdésre, hol húzódnak a magyar reform határai. A Szovjetunió viszonya Lengyelországhoz és Magyarországhoz nyilvánvalóan egészen más, mint öt évvel ezelőtt. Mihail Gorbacsov meglehetősen világossággal kifejezte nézeteit a reformfolyamatokról, és sokkal kritikusabb volt az önök azon szomszédjait illetően, akik nem kívánnak változtatni, mint azok vonatkozásában, akik készek a reformra. Világos, hogy lényegesen nagyobb a mozgástér, mint amilyen történelmi távlatban volt. Amerika mindenesetre nem kerülhet abba a helyzetbe, hogy azt mondja a lengyeleknek, a magyaroknak: ne vigyétek véghez ezt vagy azt a reformot, mert az külső veszéllyel jár. A legnagyobb hiba volna ilyesmiben tanácsot adni.

Ott az úton mindig zörög a kavics

A napokban még találkozom vele a városban.

Megvart a sarkon. Félrehívott.

— Ráérsz egy kicsit, Laci-kám?

— Sietek, Gyula bátyám.

Keresgéltem kopott táskájában.

— Jártam megint a megyei

könyvtárban, és találtam egy-

két érdekesnek tűnő cikket. Itt

van például ez a folyóirat.

Mindjárt rád gondoltam. Ez té-

ged is érdekelni fog.

— Igen, igen, de nagyon

kell sietnem, Gyula bátyám.

— Sietni?

— Nem mindenki nyugdí-

jas, mint te, Gyula bátyám.

— Na látod, akkor mégis jó

dolgom van. Megyek fel a szö-

lőbe. Most mindennap ez a dol-

gom. Szőlőérszkor mindig

akad valami munka, meg hát

szőlőpásztorokodni is kell.

— Jó fent, ugye? Irigyellek,

Gyula bátyám!

— Megint feljöhetnél egy-

szer. Tudod, leülök ott a prés-

ház előtt a nagy diófa alatt. Is-

mered a kőlapos asztalt a pa-

dokkal a vén diófa alatt. Csodá-

latos ezekben a napokban!

Méhek, darazsak lebegnek a

meleg levegőben, a szőlő felől

meg az érett szőlő édessége

árad. Mindenütt az ősz halvány

folytatás a 4. oldalon

A gazdaság néhány aktuális kérdéséről

Hazudnék, ha azt állítanám, hogy a felnőttkoromat jelentő elmúlt két évtizedben ne lett volna részem politikai vitákban, de azok azért mások voltak. Baráti poharazgatások, családi összejövetelek és holdfényes táborozások kísérték a halk szavakat, kapkodó tekinteteket, a szívünk, s elménk mélyén dédelgetett kételyeket — szabadgondolkodásunk zálogát. A mai viták harsányak, nyilvánosak, hiányzik olykor a meghittség, szembetűnő a hivalkodás. Talán ezt vették észre azok a barátaim, akik szerint József Attila kétsége nevezetesen;

„Alig hallottam sorsomba merültem, / hogy fecseg a felszín, s hallgat a mély”
végre miránk, napjaink politikájáról „messiasaira” is átragadhatna.

Hiába ünnepelte önmagát évszázadokig az állam és a politika, hol Szent István, hol meg az Alkotmány üregyén, a felszín alatt hallgató tömegek — Péter-Páltól, augusztus 20-ig — már az új kenyérért, kurta kis boldogulásuk biztonságáért reszkettek.

Így van ez ma is. Van tehát okunk a szégyenkezésre? Valóban kiesne látókörünk a gazdaság? A harc elsődleges tétjének a politikai hatalom újrafelosztását tekintenénk? Valódi külső képtünk ez, vagy tudatos hangulatkezelés eredménye e bélyeg melyet különös módon elsősorban az ellenzéki pártoknak, szervezeteknek szánnak a jóakarók? Is-is. Va-

lóban kevés a jelen gazdasági válságból kivezető utakat közérthetően megfogalmazó terv elképzelés. A gazdasági-pénzügyi szakértők — pártállásuktól függetlenül — olyan bonyolult tolválnyelven fejezik ki magukat mintha nem is érdekelné őket, hogy értik-e gondolataikat a köznap halandók. Nem különb persze a politikai-társadalomelméleti nyelvezetünk sem.

Elnézést kérve a fiataloktól kölcsönzött — de legalább a magyaros nyelvi leleményt példázó — kifejezésért, talán bizony „leszakadna a pofánk”, ha néha pluralizmus helyett tagoltságot, esetleg érdektagoltságot, monetáris restriktió helyett pénzügyi korlátozást, adaptív helyett alkalmazkodót mondanánk vagy íránk. Már nem félünk a gondolatainktól, a nyilvánosságtól, de még félünk a közérthetőségtől, netán az ellenőrizhetőségtől. Persze a gazdaság egy veszélyes, sikamlós ügy. Ráadásul messze nem olyan nyilvános mint a politika, az érdekszövetségek működésének egyáltalán nem feltetele a közszereplés, ellenkezőleg. Hónapok óta figyelem a gazdaságot elemző, és a tervképzéseket harangozó szakirodalmat, újságcikk-áradatot. Egyre inkább az az érzésem, hogy a gazdasággal foglalkozók az egyszerű ausztrál bennszülött sorsára ítéltettek, aki abba örült bele, hogy kapott egy új bumerángot, és nem tudta eldobni a régit. Miről is van szó? A politikai intézményrendszerrel már ki meri min-

denki mondani, hogy megreformálhatatlan, a tervgazdálkodásról, hogy befuccsolt, a pénzügyi- és gazdasági szabályozó rendszerről, hogy oldani kell kötöttségeit, a KGST-ről, hogy súlyos teherrel és folytathatnánk a sort. Van azonban egy pont ahol kormányparti és ellenzéki egyaránt megtorpan és elbizonytalanodik. Ez pedig az egyén és társadalom viszonyát alapvetően meghatározó tulajdonviszonyok kérdésköre. Ez az a pont ahol még mindig kötelező a ködösítés, a kétértelműség és a szakértőiség vértetébe bújtatott szemérmesség. A magántulajdon visszaállítására, jogaiba való visszahelyezésére, a civil polgári jog restaurálására nyíltan és közérthetően agítálni, ez a ma létező gazdasági elit politikai érdekeit sértené. Márpedig az igazi hatalom az ő kezükben összpontosul. Az uralkodó politikai elit nyilvánvaló utóvéd harcot folytat, időt adva a gazdasági elitnek a „közös érdekeket” átmentő átélényegüléshez. Ha a gazdasági hatalmat sikerült átmenteni, a politikai hatalom eldobható papírtörülközővé válik a pilátusi kézmosás után. Hallgatolagos közmegegyezésé vált, hogy ez az egyetlen és sérthetetlen tabu, a békés átmenet ára.

Békés átmenet, de mibe? Hát abba a még meghirdethetetlen restaurációba, ahol a szeparék és páholyok már foglaltak lesznek, a ma csak sugdolózó polgári ellenzéki legfeljebb a zsölye lehet, a tömegek kép-

visletét — a kevés kivételezettnek — a kakasülő biztosítja.

Bizony igen nagy vakság lenne nem észrevenni a feltűnő sietséggel áthajtott „Átalakulási törvény” mögött a valódi érdekköröket, az MSZMP vezető testületeinek és csoportjainak szójátékait a mögöttes tartalmakat és szándékokat. Mert mit jelent a június 26-án közzétett MSZMP állásfoglalás alábbi mondata:

„Célunk: a demokratikus szocializmus, a jogállamiság, a többpártrendszerre épülő parlamentáris demokrácia, a közösségi tulajdon meghatározó szerepén alapuló piacgazdaság.”
Ha a közösségi tulajdont, az elmúlt negyven évben használt értelemben oszthatatlan kollektív hitbizományként értelmezi, akkor arra piacgazdaság nem építhető. Ha viszont a közösségi tulajdon fogalma az önkéntesen és szabadon társult magántulajdonok tisztán érdeke mentén szerveződő csoportjait jelenti, akkor az csak egy működési formája és nem alapja a — kimondatlanul is — magántulajdonra épülő piacgazdaságnak. Látja tehát az ellenzék, hogy mire megy ki a játék, de tudja, mert keserű tapasztalatain megtanulta, hogy a békességnek ára van. A többpártrendszerre épülő parlamenti demokrácia ára tehát egy saját történelmi fejleményként létrejövő új nemzeti burzsoázia elfogadása, mely egyszerre fog

megjelenni a vele eredendően szövetséges nemzetközi burzsoáziával.

Jogos kérdés, hogy mit szólni ehhez a szociáldemokrácia? Ha szabad egy példaértékű beszélgetésemet idézem, az álláspontunk megvilágítására. A minap egy munkás a következőt mondta nekem:

— Mi leginkább azt szeretnénk, ha egy nyugatnémet tőkés zsákmányolna ki bennünket, s nem egy a gazdaság ésszerű működtetésében érdektelen felső „százezer” élőszködné pusztá létfenntartási ösztöneinken.

Felhívtam figyelmét arra, hogy azzal a tőkessel szemben ott áll egy ugyancsak nyugatnémet szakszervezeti mozgalom és egy szociáldemokrata munkáspárt. Félek, hogy a magyar szakszervezetek és a politikai munkásképviselet enyhésszólva gyenge lenne erre a „szerelemre”.

— Szóval Ti, szociáldemokraták benne lennétek abban, hogy jöjjön a nyugatnémet tőkés pénzestől, szakértelmestől mindenestől? Mit válaszolhattam? — Ha ti benne vagytok abban, hogy előre megszervezzük az otthoni „politikai konfortját” miért ne? Tán még a mi helyi kizsákmányolóink is tanulnak tőle valamit. Ez a munkás amikor csatlakozott hozzánk csak annyit kért, hagyjuk a hablatyot, nevezük nevén a gyereket, főleg, ha a melóról, a dohányról meg a tejbetalórlól beszélünk. Megszívtelendő, nem?

Kis Pál István

DÁTUM

3

1989. június 30.

3.

giáját természetesen nem szükséges teljesen a „saját kárunkon okulva” kialakítanunk. Tudjuk, hogy ez olyan deviációforma, amely nem nálunk tözött az elmúlt 2-3 évtizedben, árhulláma nyugatojn — közvetlen szomszédságunkban: Nyugat-Európában — előbb emelkedett magasra, mint nálunk. A jelenség ottani mozgásváltozásának és a vele kapcsolatos külföldi eljárásoknak megismerése hasznos lehet számunkra. Egyébiránt a nyugat-európai közvélemény, a pedagógia és a társadalomtudomány iránt érzékeny publicisztika aggodalma és figyelve a hetvenes évek elején fordult igen intenzíven a fiatalok kábítószer-fogyasztásának problémaköre felé. Úgy tűnt, hogy a drogokkal való visszaélés minden eddigieket meghaladó mértékűt öltött, több éves emelkedő tendenciája töretlen, a megelőzésére, kezelésére és kontrolljára nem alakult ki megfelelő sűrűségű és specializált intézményrendszer. Ebben a válsághangulatban, a megkétségbeesés közepette került sor azokra a tájékoztató, helyzetfelmérő vizsgálatokra, amelyek végre áttekinthetővé, és ebben az értelemben kezelhetővé tették a kérdést.

A hetvenes évek elejére jellemző kritikus időszak adatai, a jelenség nyugat-európai szerkezeti jellegzetességei az egyes országok között sok párhuzamos tendenciát mutatnak. A Franciaországból, Hollandiából, Nagy-Britanniából, az NSZK-ból, Olaszországból, Finnországból származó adatok egybevetésén az Egészségügyi Világszervezet e tárgy-

Dr. Kolozsi Béla:

DROG-GONDOK

körrel foglalkozó jelentéseinek megállapításaival. Mindebből arra következtethetünk, hogy az országoként, nemzeteként, hagyományrendszerként és társadalmi formákként joggal várható különbségek dacára, átfogó, közös, egyetemesebb tendenciák is jellemzik a fiatalok drogfogyasztást. A kábítószerhasználatot visszaszorító stratégia lényegében mindenütt két területre irányul, keutós támadáspontú, s az eltérő támadáspontok eltérő hangsúlyú tartalmi, eljárási vonatkozásokkal rendelkeznek. Így:

— a drogfogyasztókkal kapcsolatban az individuális személyreszabott akciók,
— a veszélyeztetett csoportokkal kapcsolatban pedig a kollektív közösségi akciók kapnak döntő hangsúlyt. Az utóbbiak elsősorban a közösségek értékrendjében és életmódjában szeretnének kívánatos változásokat elérni, pontosabban azok a drogfogyasztáson kívül, attól függetlenül is sok dimenzióban belépnek az értékrendről és életmódról folytatott vitákba, s e vitákban belül egyes, általuk kívánatosnak tartott állásfoglalásokat hangoztatnak, ilyen álláspontokat erősítenek. Nyilvánvaló, hogy élő, szerves csoportoknak, ifjúsági rétegeknek életforma-választásuk során

sok egyéb szempontjuk is van, mint egy sajátos állapot — a drogfüggés — elkerülése, így ennek szempontjai csak sok tucatnyi akciók tekintetében ez jöszerevel másként van: a már drog-problémák vonzáskörébe kerültek nyilvánvalóan könnyebben adnak a kérdéskörnek elsőbbséget, a többi szempontnál nagyobb fontosságot.

A drogfüggés megelőzését szolgáló — pontosabban a másodlagos megelőzést, vagyis a súlyosbodást, idültté válást, visszaesést, „drogkeményedést” (a veszélyesebb szerekre való áttérést) megelőző — ún, individuális akciók csak kellő intézménykiépítéssel válnak hatékonyak.

A közösségi élet szenvedélybetegséget megelőző célzatú optimalizálása természetesen nem csupán gyakorlatilag, de elvileg is igen nehéz kérdés. Hiszen a társadalom szerkezete és dimenziói igen bonyolult rendszereket alkotnak. Még csak vázlatosan sem lehet összefoglalni, hogy egy hatékony, megelőző célú optimalizálás milyen szociokulturális síkokat érintene. Inkább csak kulcsszószerű utalásokra szorítkozhatunk, gyakorlati és szociálpolitikai szempontoknak megfelelően.

Mindenekelőtt az e tekintetben egyik legfontosabb szociális képződmény, a család szerkezeti sajátosságai, funkciói és diszfunkciói lényegesek. Ezen belül is főként a családok egyfelől autonómiára nevelés, másfelől óvó és védő funkcióinak arányai, e két, némileg ellentmondó, egymáshoz paradox jelleggel viszonyuló feladatkör kisiklása döntő szerepet játszanak a személyiségfejlődés elakadásában, deviáns viselkedésminták és szubkulturális befolyások iránti nyitottságában.

Az általános szocio-kulturális, értékbeli faktorok közül a türelmetlenség, illetőleg túlzott engedékenység egyaránt egészségtelen szélsőségeinek elkerülését, a két pólus viszonylagos értéktartalmainak szervezés, együttes megvalósításának kimunkálása kívánatos a megelőzés szempontjából.

Úgy tűnik, hogy — akár egyéb deviációféleségek esetében is — az idültté válásban, súlyosbodásban fontos szerepet játszik a deviáns kezdeményeket mutatók kirekesztése közösségeikből. Ezeknek a lépéseknek van ugyan némi racionális magva a kirekesztő közösségek részéről, hiszen ez a magatartás akár meg is felel a rövid távú védekezés szempontjainak. Ám ez a sajátos — mondhatnánk túlzékesen „allergiás-védekezés” a még pusztán deviáns kezdeményeket mutatókat is kiszorítja a deviáns szubkulturák hatalmának, így önazonosságukban, identitásukban is deviánsá teszi a próbálkozókat. Ezáltal hosszú távon nem „gazdaságos” eljárás a korai minősítés,

hiszen növeli a valódi deviáns válogó számát, miután a normatív társadalommal való kapcsolatból éppen abban a személyiségalakulási időszakban zárja ki a kezdődően deviáns, amikor annak eltérő identitása még nem szilárdult meg, mikor szereprendszer még képlékeny, alakítható.

Ennek a sajátos kirekesztésnek a visszaszorítását tartja éppen egyik legfontosabb feladatának a „kollektív” akciók dimenziójában a narkomániamegelőzés törekvése.

Különös figyelmet érdemlő — jöhetnek ez éppen nem módosítható szándékos elhatározásokkal — a társadalom (pontosabban az ifjúsági kultúra) sajátos értékvesztéseinek szerepe. A család, az iskola, a munka igen sokat vesztett a modern kortársi társadalomban — és különösen visszas hazai viszonyaink között — abból a szubjektív értékjellegéből, amely sok ember belső meggyőződésében megillette és amely a normatív viselkedés egyik szabályozó elve, erkölcsi kovásza volt.

Olyan szempontok válnak itt még jelentőssé, mint a felnőtté válás, a személyiség érési folyamatának sajátos fáziseltolódásai; egyebek között az intimszférában, a gazdasági szférában, stb. felvehető és felveendő felnőtt szerepek egymáshoz képest való eltolódása, a kultúra ún. „beavatási szertartásainak”, szimbolikus gesztusainak elerőtlenedése, a tekintélyelvűség és a tekintélyelleni lázadás sokarcú küzdelmei.

folytatjuk

„Pulover Mark” a Balaton mentén

Megtarhatta volna már a 15 éves jubileumát a siófoki, meg a fonyódi hetivásár. Korábban valóban piaci nap volt a Balaton somogyi fővárosában kedd és péntek. Szerdán meg szombaton Fonyódon hasonlóképp árulták termelvényeiket, a zöltséget meg a gyümölcsöt a környék parasztszónyai.

A 70-es évek elején fokozatosan változott e piacok arculata. Amikor pedig jelentősen megnőtt a Balaton idegenforgalma, akkor a piacból egyszerűen vásár lett mindkét városban. Az élelmes kisiparosok, kiskereskedők hamarosan rájöttek, hogy mit keres az NDK-beli, meg a nyugatnémet turista a magyar vásárokon. Így alakult ki hamarosan a déli part gyorsan híressé (ha nem hírhedt) vált pulóvervására.

Nincs magyarázat arra, hogy a többi part menti községben miért nem tudott kialakulni a siófokhoz, meg a fonyódihoz hasonló hetivásár. Tény az, hogy kedd és péntek ma is Siófoké. Szerdán meg szombaton Fonyódon kénytelenek a közlekedési rendőrök a forgalmat irányítani a „Mark” miatt.

Vagy másfél száz iparosnak, kereskedőnek már „bérelt” helye van mindkét vásárban. Ezek az emberek májustól szeptemberig a két balatoni városban dolgoznak (vagy ügyeskednek). Elárulják ezt a fonottkosarakkal, vagy egyéb vásári portékával rakott autók az országúton, amikor itt, vagy ott a vásár végétével összekapolt

áruikkal a másik helyre települnek át. Tény az, hogy ma is, idén is már áll a siófoki, illetve a fonyódi vásár.

Az elmúlt szombaton Fonyódon néztünk „vásárfiát”.

Vagy 40 ezer négyzetméter vásári területet alakított ki a 7-es úttól délre a helyi tanács, ahol nem titkolják, hogy idénre is megtervezték a vásározkók helypénzéből befolyó bevételt.

9 óra tájban már nagy a forgalom, noha a vásározkók többsége szerint még nem az igazi. Négy „utcasorban” állnak a kereskedők sátrai, s mint hallottuk a vásárban minden kapható. Az ellesett vélemény szerint akár frakk, akár cilinder, vagy bugyogó is...

A hangszórókból fortisszimóban áramló zene csak fokozza a kavalkádhangulatot. A léggömb, vagy a sípok, dobok árusai éppúgy fennhangon kínálják a portékájukat, mint mellettük a kolbász-, peccsenyevagy halsütők. Úgy láttuk, hogy a vásárban sokaknak megjön az étvágya. Kelendők a

sültek. Hozzájuk a sör vagy az üdítő.

Megmaradtak a múltból a zöltség-gyümölcs árusok is. A szabadárverseny szüli, hogy a városban az ABC-nél, vagy a maszek zöltségesnél 70 forintos paradicsomot a vásárban 90-ért kínálták. Az igazában 14 forintos újkrumplit meg 20-ért. Beljebb vált igazivá a vásári kép. A pulóverek, pólók, farmerek sokaságát lelhetette a vásárolni szándékozó a több mint 200 sátorban. De kínálták (tolnai kereskedők) a Börcsök-bicskát, a különböző lábbeliket. Debrecenből, Szegedről, meg Komlóról jöttek papucsockat, főleg női cipőket kínálni. Az Alföldről érkezett az a szücs is, aki kecske-, bárány-, meg borjúbőröket készített ki tetszetősen. Például a birkabőr a hazai pénztárcák szerint sem drágán ajánlotta. Az osztrák vendégnek meg kifejezetten „billig” volt az ár. Négy darab hamarosan be is került egy Volkswagen Golfba.

Az igazi vásárnál is forgalmasabb volt az újra megnyílt

„KGST -piac”. Úgy fest, a hatóságok idén — Fonyódon legalábbis — szemet hunynak, hogy a hozzánk érkezett lengyelek kirakodhassanak. Míg az előbbi vásárrészben viszonylag kulturált körülmények között folyik a kereskedés (Noha a „németül beszélő” vásározók hangja, meg módszere nem mindig ismer korlátokat), addig a lengyel piacon a földre terített takarókon sorakoznak a gyakran nem is új áruk. Ezek skálája szinte határtalan. Itt megtalálható az egyéb „bolhapiacokon”, vagy a Mariahilferstrassen manapság kevésbé keresett magnós rádió, avagy a video is. Mitagadás, itt a nézelődők vagy vevők többsége a mi nációnk. A mieink örülnek, hogy a legyeleknél nagy úr ma is a mi forintunk. Az más kérdés, hogy a „jó vásár” után a vevő otthon esetleg megfogadja, hogy soha többé nem néz a bővli tájára...

Oththon azt a megbízást kaptam, hogy vegyek néhány fakanalat a konyha részére. Ezt vásárolni nem volt gond. De vehettem volna egy IH-s rendszámú VW Käfert is. Az eladó „csekély” 1,1 milliót kért a több mint 15 éves kocsiért. Kétségkívül a lengyel „kereskedők” szombaton is biztosan találtak balekot. A vásár végétél viszont a Volkswagen meg vevőre várt.

Lehet, hogy még jó ideig várnia kell...

Kovács Sándor

Ott az úton mindig zörög a kavics

folytatás a 3. oldalról

Minden fekete ezen az úton. A sápadt arcokon félelem és gyász. Így kísértünk a sírhoz, a te síroddhoz. Itt állok kalappal a kezemben a síroddnál. Csendben állunk, megjelölve az elmúlás szomorúságával. Csak a szél suhan át a vén gesztenyefák rendezesodó lombján.

Magányommal járok a sírok között. A szél átborzong lelkeimen. Az elmúlás szomorúságával állok a sírok között, s még egyszer a sírod felé lesek.

Sírok friss virággal, sírok fonnyadt, összeszáradt virággal. A friss hegyi szél belebelekup a virágokba... A sírköveken barátok, ismerősök neve... A ravatalozó előtt megint gyülekeznek némán, feketén, megrettenve. A gesztenyefákról rozsdásan hull a levél. Majd megind zörög, hosszan zörög a kavics a lassú lépések alatt.

Mindig zörög a kavics a temetői utakon. Most még látom, hallom a lassú lépéseket... de egyszer majd... A kavics zörögni fog a lépések alatt, a gesztenyefák rozsdabarna levelekkel állnak majd az úton, s a hegyek felől majd hidegen borzong végig a szél a száradó virágokon...

Minden fekete ezen az úton. A sápadt arcokon félelem és gyász. Így kísértünk a sírhoz, a te síroddhoz. Itt állok kalappal a kezemben, öreg barátom. Élt 62 évet. Csak 62 évet!

A kavics hosszan zörög a lépések alatt, mintha a végtelenbe vezetne az a hang, pedig csak a síroddhoz vezet a kavics tompa zaja.

Fischer Lajos

Tessék mondani

Szörnyű lesz a rovat

Megérte? Megéri?

Mottó: Miért nem disszidáltál? Kalandvágyból.

Ma már nincs szükség kettős látásra, nem kell a sorok között is olvasni. Teljesen egyértelművé és nyilvánvalóvá vált a negyvenötven év közötti korosztály számára (is), hogy például, egy két évtizedes diplomás hazai munkálkodásának anyagi fedezete, életvitele igen keveset ér egy ötvenhatban, esetleg később disszidált párizsi géplakatos vagy bécsi taxifőfőrré lett korosztálybeliéhez képest.

Ezt még csak meg lehetne magyarázni az elmúlt három évtized hazai politikai és társadalmi élet kenguruugrásaiival, de ami e mögött az emberi sorok olykor megtörtetését is jelenti, abból egyúttal nem következhethet az egyszerű tény; én elmentem, koma (ötvenhatban, hatvanötben, hetvenötben) te maradtál.

Sajnos ismét kelet-közép-európai történelmi sajátosság lett az elmúlt több mint három évtizedben egy korosztály számára a menni-maradni döntése. És rendszerint mindkét döntés

rossznak tűnik. Olyan társadalmi és magánéleti helyzetek teremtődtek, hogy szinte nem lehetett helyesen határozni. Anyagi-szellemi sérültté lett az, aki úgy érezte, hogy nem tud a világ más pontján élni, csak saját hazájában és olykor pszichésen sérültté vált az is aki viszont a hazai Júdás-csók osztogatók ezüst pénzén vásárolt konszolidációja elől menekült világgá vagy csak egyszerűen jól akart élni.

A katonai és gazdasági megosztottsággal szemben tehetetlen kelet-közép-európai polgárt a szellemi megosztottság is sújtotta és sújtja. Ez elől is menekültek egyesek, próbálták elvisselni mások.

Hétköznapi aggodó kérdéssé vált, hogy a nemzetek évszázados történelméhez képest a polgárember percnyi földi létét hol és hogyan képes megélni. Mert volt idő kicsiny hazánkban, amikor arra figyeltünk, hogy ne bántuk meg azt, aki hazalátogat és arany nyakláncát birizsgálva elbőgi magát, de válogatott sértéseket vágjunk annak a fejébe, aki a vagyonával heneceget. Volt idő, amikor arra vi-

gyáztunk, hogy meggondoljuk mit mondunk annak, aki hazaturistáskodik és volt, aki ha kérdeztük nem azt válaszolta hazai állapotainkról, amit gondolt. Tudatzavaros évtizedek után itt állunk, mást nem tehetünk, Sütő András szavait használva, mondhatná ez a generáció is.

Aki másfél vagy egy évtizede hazajárogat, nyugodt kiegyensúlyozott modorban cseveg angol szöveg zakójában, spanyol cipőjében vagy a gyengédebb nem képviselője Aliagekölni illatot árasztva, diszkórén ékszerrel igazgatva, az most kimarad a nagy kalandból. Amiből viszont igencsak kivehetik részüket munkálkodásukkal az itthon maradtak. És ez a kaland csak annyi, mint megélni egy generációnak, nem a fogolytáborok poklát, láger, futóárkokban szaladgálást, vagy vállalatoszobák kínjait, hanem az elvek csatáját. Egy olyan csatát vívni, mely emberhez — és magyar emberhez is — méltó. Csakhogy egyetlen korosztály, sőt, család tagjai sem gondolkodnak egyformán, ez közhely. De ebből a köz-

helyből következik az a tény is, hogy miközben majd két évtizeden át nehéz szívvel néztünk egymásra, amikor hazalátogató hazánkfi-lánya elmesélte mennyit keres, hol lakik, hova jár nyaralni, akkor egyesek vezetett gyorsasággal igyekeztek utánozni őket hazai pályán. Kicsi foci, kicsi pénz, kleine Fische, gute Fische alapon. És nem is volt nehéz nekik, hiszen kihasználva a fiatalági tapasztalatatlanságát (is) egy egész nemzettel itatták a Kádár-mákonny, amitől olyan szépen sülydött a nemzeti és egyéni önbecslés, szabadságvágy és — uram bocsá, — geopolitikailag is elfogadható és taktikus függetlenedési vágy az országos szellem meszesgödredébe.

Miért ne akadtak volna ezek után ebben a ma már negyvenötven év körüli korosztályból is jó néhányan, akik az érvényesülés társadalmi játékszabályainak megfelelően új címkével és álarcokkal fedezték az összekötöttéseiket az érvényesüléshez? Ha kellett „ellenvélemény-köpenyt” borítottak magukra vagy „fontoskodó sapkát” csaptak a fejükre, esetleg „emancipált szoknyába” bújtak, mely alól kilógott a kékharisnya.

Ők is itthon maradtak, és vajon most mit csinálnak?

Már nem magyarázkodhatnak a fiataliságot megtévesztető élethabzsolás érthető vágyával. Egy bizonyos „habzsolási vágy” eredményeként egyébként már nagymamák és nagy-papák is lehetnek. Szóval, most milyen új jelmez — no nem munkásór-egyenruha! — kö-

vetkezik? Mert valamit magukra kellene rángatni, hogy ne különbözzenek nagyon azoktól, akik viszont, fiatalság ide-oda, nem szédültek a karrierizmus bizonytalan ösvényére a nagy konszolidációs kertimulatság hangulatának dorbézolása közben.

Mert ilyenek is maradtak itthon.

Ők nem voltak képesek kihasználni a nemzeti (halotti) tor asztaláról feléjük dobott konc-lehetőségeket, nem vitte rá a gyomruk. Istenem, ilyenek, kényes a gyomruk, a szellemük, lelkiismeretük, emberi habitusuk. Szóval tisztességes balekoknak születtek, egyesek szerint.

Na már most; mi van akkor, ha leülne egy asztalhoz a ma is hazalátogató, hozzánk képest egyre jobb módú középkorú hazánkfi-lánya három másik generációs társával. A (csak szolid MSZMP párttagsággal megtámogatott) jóval az átlag fölött élővel és a szellemiségét, emberségét megőrzővel, aki hétköznapi gondok között vergődik, épp úgy, mint az, aki disszidált mondjuk ötvenhatban, de visszajött. Ez utóbbi kettő a tett, a szó és a gondolat összhangját kívánták és kívánják saját hazájukban, egyszerű földi életükben megvalósítani.

És persze azt sem szabadna a négy cseverészőnek elfelejteni, hogy ebből a külföldre távozott középkorú generációból (is) hányan és hogyan cselekedtek, többek között szellemi munkásként azért, hogy ma, itthon végül is szétrobanni látszik a monolitikus, munkás-paraszt-

értelmiséget szellemi, anyagi csődbe juttatott hatalom.

Talán nézzen ez a négy emberfia egymás szemébe ott nemzedéki kerekasztal mellett és kérdezzék meg egymástól: megérte?

Attól tartok mind a négyen úgy vélnék, hogy megérte, de... és jönnének a kifogások, magyarázatok. Tulajdonképpen mindegyiknek megérte és igaza lenne, mert ad egy: el kellett hagyni az országot a pesti, miskolci, soproni stb. srácnak, egyrészt, hogy elkerülje a börtönt, másrészt, hogy érezze a paternalista rendszer saját gyermeke tagadja meg. Ad kettő: be kellett lépni egyeseknek a KISZ-be, pártba, munkásórságba, hogy meglegyen a mindenkori negatív példa. (Bár legyünk igazságosak akadt közöttük bőven, aki segített, ahol tudott generációs társainak is.) Ad három: el kellett menni az országból és visszajönni, hogy tudja mi a különbség az elmúlt évtizedek két világtrendszere között. Ad négy: itthon kellett maradni, hogy ne szaporítsa az ötvenhatban kivándorolt kétszáz-ezres és az évtizedek alatt még további majd félszáz-ezres létszámot.

Szóval le kellene ülni, öreg fiúk és lányok a nemzedéki kerekasztalhoz és megkérdezni egymástól: megérte?

Aztán közös szóval és főként tettel, segítsük kihúzni ezt a sárba ragadt országnyi szekert.

Györffy László

A labdarúgó NB I őszi sorsolása

1. forduló, augusztus 12.: Ú. Dózsa—Tatabánya, Siófok—Rába ETO, FTC—MTK-VM, Csepel—Bp. Honvéd, Váci Izzó—Pécsi MSC, Videoton—Veszprém, DVSC—Vasas, Békéscsaba—Haladás.

2. forduló, augusztus 19.: Pécsi MSC—FTC, Tatabánya—Csepel, Bp. Honvéd—Békéscsaba, Rába ETO—Ú. Dózsa, Haladás—Váci Izzó, MTK-VM—DVSC, Vasas—Videoton, Veszprém—Siófok.

3. forduló, augusztus 26.: Ú. Dózsa—Veszprém, Siófok—Vasas, Videoton—MTK-VM, DVSC—Pécsi MSC, FTC—Váci Izzó, Haladás—Bp. Honvéd, Békéscsaba—Tatabánya, Csepel—Rába ETO.

4. forduló, augusztus 30. (szerda): Pécsi MSC—Videoton, FTC—Haladás, Váci Izzó—DVSC, Veszprém—Csepel, Tatabánya—Bp. Honvéd, Rába ETO—Békéscsaba, MTK—VM—Siófok, Vasas—Ú. Dózsa.

5. forduló, szeptember 23.: Ú. Dózsa—MTK-VM, Békéscsaba—Veszprém, Csepel—Vasas, Haladás—Tatabánya, Siófok—Pécsi MSC, Videoton—Váci Izzó, DVSC—FTC, Bp. Honvéd—Rába ETO.

6. forduló, szeptember 16.: Pécsi MSC—Ú. Dózsa, DVSC—Haladás, FTC—Videoton, Váci Izzó—Siófok, Veszprém—Bp. Honvéd, Rába ETO—Tatabánya, MTK-VM—Csepel, Vasas—Békéscsaba.

7. forduló, szeptember 23.: Ú. Dózsa—Váci Izzó, Siófok—FTC, Tatabánya—Veszprém, Bp. Honvéd—Vasas, Békéscsaba—MTK-VM, Videoton—DVSC, Csepel—Pécsi MSC, Haladás—Rába ETO.

8. forduló, szeptember 30.: Vasas—Tatabánya, FTC—Ú. Dózsa, Váci Izzó—Csepel, Veszprém—Rába ETO, MTK-VM—Bp. Honvéd, Pécsi MSC—Békéscsaba, Videoton—Haladás, DVSC—Siófok.

9. forduló, október 4. (szerda): Ú. Dózsa—DVSC, Rába ETO—Vasas, Haladás—Veszprém, Békéscsaba—Váci Izzó, Csepel—FTC, Tatabánya—

MTK-VM, Siófok—Videoton, Bp. Honvéd—Pécsi MSC.

10. forduló, október 14.: Siófok—Haladás, Videoton—Ú. Dózsa, DVSC—Csepel, FTC—Békéscsaba, Váci Izzó—Bp. Honvéd, Pécsi MSC—Tatabánya, MTK-VM—Rába ETO, Vasas—Veszprém.

11. forduló, október 21.: Ú. Dózsa—Siófok, Tatabánya—Váci Izzó, Bp. Honvéd—FTC, Rába ETO—Pécsi MSC, Csepel—Videoton, Békéscsaba—DVSC, Haladás—Vasas, Veszprém—MTK-VM.

12. forduló, október 28.: Ú. Dózsa—Haladás, FTC—Tatabánya, Váci Izzó—Rába ETO, MTK-VM—Vasas, Pécsi MSC—Veszprém, Siófok—Csepel, Videoton—Békéscsaba, DVSC—Bp. Honvéd.

13. forduló, november 4.: Veszprém—Váci Izzó, Tatabánya—DVSC, Bp. Honvéd—Videoton, Rába ETO—FTC, Csepel—Ú. Dózsa, Haladás—MTK-VM, Békéscsaba—Siófok, Vasas—Pécsi MSC.

14. forduló, november 8. (szerda): Ú. Dózsa—Békéscsaba, Siófok—Bp. Honvéd, FTC—Veszprém, Váci Izzó—Vasas, Pécsi MSC—MTK-VM, Videoton—Tatabánya, DVSC—Rába ETO, Csepel—Haladás.

15. forduló, november 18.: Tatabánya—Siófok, Bp. Honvéd—Ú. Dózsa, Haladás—Pécsi MSC, MTK—VM—Váci Izzó, Rába ETO—Videoton, Békéscsaba—Csepel, Veszprém—DVSC, Vasas—FTC.

16. forduló, november 25.: Tatabánya—Ú. Dózsa, Rába ETO—Siófok, MTK-VM—Siófok, MTK-VM—FTC, Bp. Honvéd—Csepel, Pécsi MSC—Váci Izzó, Veszprém—Videoton, Vasas—DVSC, Haladás—Békéscsaba.

A válogatott programja: Szeptember 6., szerda: Észak-Írország—Magyarország vb-selejtező. Október 11., szerda: Magyarország—Spanyolország vb-selejtező. Október 25., szerda: Magyarország—Görögország barátságos mérkőzés. November 15., szerda: Spanyolország—Magyarország vb-selejtező.

Mától vasárnapig:

„kajak-kenu nagyüzem” Fadd-Domboriban

Harc a világbajnoki csapatokba kerülésért

Ugyan már tavaly felavatták ünnepélyesen Fadd-Domboriban a sportág hazai paradiocsomának ígérkező holt Dunágon a kajak-kenu pályát, de igazándiból a holnap kezdődő és vasárnap egy óráig tartó világbajnoki válogató versennyel vizsgáljuk a pálya. A felnőtt magyar és ifjúsági válogatott, valamint az e szint közelében lévő hazai élmezőny tagjai mérkőzésekkel felelősen tesztelődnek: ki vagy kik pillanatnyilag a legjobbak, akik képviselik majd a magyar színeket a hamarosan sorra kerülő felnőtt- és ifjúsági világbajnokságokon? Aki Domboriban csődöt mond — a korábbi versenyeken meg ennek az ellenkezőjét bizonyította —, annak van még egy sansza. Csakúgy, mint az olimpiát megelőzően, a kapitány a második válogató után hirdet csapatot. Hiába szerepelt valaki kiűnően Mechelenben, Duisburgban, Párizsban vagy Szegeden, ha a két hazai válogatón legyőzik, akkor itthon marad.

Elvileg így a kétszeres olimpiai bajnok, Gyulay Zsolt is hoppon maradhat, elvileg... Túl nagy csodák, persze, a sportban nincsenek. Kétségtelen, kiváló az olimpiai bajnoki címeket, világbajnoki aranyakat szállító, ezáltal sportdicsőségeket szerző kajak-kenu háttország, de a kenu egyesben az ötszáz és ezer méteren egyaránt „rakétagyorsaságú” Gyulay Zsolt aligha talál legyőzőre. Reméljük, Plovdivban sem, a vb-n.

A férfi hírességek mellett természetesen a neves női versenyzők is hajóba szállnak. Így például Kóbán Rita, Mészáros Erika, Gyulay Katalin.

Fadd-Domboriban a szó igazi értelmében „kajak-kenu nagyüzem” lesz. Ma 13 órakor kezdődnek az elő-, a közép- és a reményfutatok, majd szombaton délután kettőkor kezdődnek az ötszáz és ezer méteres számok döntői, majd az esti órákig a párosok fináléja. Vasárnap délelőtt a hosszú táv döntőit rendezik.

Dolgozik a veregyházi

Takács-kórus

A világsúcsnál jobb eredményt ért el Takács Mária, az Oroszlányi Bányász hatszoros vb-ezüstérmes súlyemelője. Amint arról edző-édesapja beszámolt, a Veregyháza rendezett felmérésen Takács Mária a 67,5 kg-os súlycsoportban 116,5 kg-os lökés-eredményt teljesített, ami 1,5 kg-mal jobb a kínai Lü Szen ál-

tal tartott világrekordnál. Takács szakítóeredménye 87,5 kg, összetettben 202,5 kg, ami 5 kilóval több 197,5 kg-os országos csúcánál. A Magyar Súlyemelő Szövetségben Lovas Andor titkár elmondta, hogy a világ- és magyar csúcs nem hitelesíthető, mivel nem bejelentett versenyről van szó, s doppingvizsgálat sem volt.

A sakk „világpolgárai”

A Nemzetközi Sakk Szövetség (FIDE) luzerni székhelyéről megérkezett az MTI-be a félévenként kiadott legújabb világranglista. A nőknél tovább nőtt a magyarok — pontosabban a Polgár-család — fölénye, hiszen most már a táblázat első két helyét foglalják el. A férfiaknál a szovjet Garri Kaszparov 20 ponttal előzi

meg Anatolij Karpovot, az élvonalban ugyanolyan értékszámú áll, mint fél évvel ezelőtt. Némi meglepetés a fiatal Ivancsuk rendkívül előkelő helyezése. A magyarok visszaestek:

Ribli Zoltán a 18., Portisch Lajos a 21., Sax Gyula a 37., Pintér József az 52., Adorján András a 96., Csom István a 103.

A világranglista:

Nők:

1. Polgár Judit (magyar, 13 éves, legutóbb 1. volt 2555 ponttal) 2555 Élő-pont
2. Polgár Zsuzsa (magyar, 20, 3. 2510) 2520
3. Maja Csiburdanidze (szovjet, 28, 2. 2520) 2495
4. Pia Cramling (svéd, 26, 5. 2480) 2480
5. Nana Jozseliani (szovjet, 27, 4. 2480) 2470
6. Nona Gaprindasvili (szovjet, 48, 6. 2435) 2435
7. Jelena Ahmilovszkaja (szovjet, 32) 2430
8. Ketevan Arahamija (szovjet, 21) 2405
9. Anna Ahzarumova (amerikai, 32) 2395
10. Nana Alekszandrija (szovjet, 40) 2375
- ... 22. Verőci Zsuzsa (40, 18. 2335) 2340
- ... 25. Polgár Zsófia (15, 37. 2295) 2335
- ... 34. Mádl Ildikó (20, 50. 2270) 2310
- ... 50. Csonkics Tünde (31, 39. 2290) 2280

Férfiak:

1. Garri Kaszparov (szovjet, 26, 1. 2775) 2775
2. Anatolij Karpov (szovjet, 38, 2. 2750) 2755
3. Vaszilij Ivancsuk (szovjet, 20, 6. 2635) 2660
4. Nigel Short (angol, 24, 3. 2650) 2660
5. Viktor Korcsnoj (svájci, 58) 2655
6. Valerij Szalov (szovjet, 25) 2645
7. Mihail Gurevics (szovjet, 30) 2640
8. Jan Timman (holland, 38) 2635
9. Ljubomir Ljubojevic (jugoszláv, 39) 2635
10. Ulf Andersson (svéd, 38) 2635
- ... 18. Ribli Zoltán (38, 8. 2625) 2605
- ... 21. Portisch Lajos (52, 12. 2610) 2600
- ... 37. Sax Gyula (38, 17. 2610) 2580
- ... 52. Pintér József (36, 64. 2550) 2560
- ... 96. Adorján András (39, 108. 2525) 2530
- ... 103. Csom István (45, 67. 2545) 2530

Beszélgetés Tolna megye tanácselnökével

„A szervezet korszerűsítése fontos lépés...”

— A megyei tanács pénteki ülésén ötödik napirendi pontként tárgyalják a szakigazgatási szervezet korszerűsítését. Ez a korszerűsítés szeptembertől lép életbe, ugyanakkor várható, hogy a közeljövőben a Parlament olyan törvényeket fogad el, amik nagyon keményen meghatározzák a tanácsok további feladatait. Hogyan lehet korszerűsíteni, ha pontosan még nem ismerjük, hogy a kor milyen feladatokat szab a tanácsok elé? — kérdeztük Tamás Adám tanácselnöktől.

— Kétségtelenül ez a kérdés bennünk is felvetődött, illetve a programot tárgyaló végrehajtó bizottsági ülésen is megfogalmazódott. Az a véleményünk, hogy egy statikus, egy hermetikus állapotot nem tudunk kívánni, amikor minden megáll, minden kész és innen lehet fentről lefelé építkezni. Ilyen állapot nem fog bekövetkezni. A mi felfogásunk szerint ez a szervezetkorszerűsítés — amit reméltem a testület elfogad — beépíthető, beleilleszthető egy olyan tanács korszerűsítésbe, ami nagy valószínűséggel jövőre egy újabb fontos lépéssel fog előrelépni. Mi azért tartjuk megvalósíthatónak ezt a mostani elgondolásunkat, mert rendkívül egyszerű filozófiája van. Egy megyei tanács szakigazgatási szervezetet felelősen, illetve döntéshozókénti feladatokat lát el. A mostani elgondolásunkat, mert rendkívül egyszerű filozófiája van. Egy megyei tanács szakigazgatási szervezetet felelősen, illetve döntéshozókénti feladatokat lát el. A mostani elgondolásunkat, mert rendkívül egyszerű filozófiája van. Egy megyei tanács szakigazgatási szervezetet felelősen, illetve döntéshozókénti feladatokat lát el.

ján szemben álló osztályok egy közös egységbe kerülnek. Az eddigi osztályok közötti harc most egy szervezeti egységben belül fog lebonyolódni és az első irányító szint előtt ütköznek az érdekkülönbségek.

— Az osztályok nem egymással szemben, hanem azonos irányból, a költségvetésből mind nagyobb arányban kívánnak részesülni az ágazatok számára. Ha van a megyei tanács szakigazgatási szervein belül érdekütközés, akkor az nem egyes osztályok között, hanem az osztályok és költségvetés között zajlott. A költségvetésnek a gondozásával a pénzügyi osztály van megbízva.

— De ha valakinek több pénz kell, akkor az csak más terület rovására szerezheti meg.

— Igen, de nem a szakosztályok osztják fel a pénzt, hanem a tanács testület. Amikor az ágazati költségvetési számok eldőlnék, akkor itt a szakosztályok által előkészített vélemények ütköznek.

— A korszerűsítésnél a kiindulópontnak azt kellene tekinteni, hogy a helyi tanácsok mit várnak el a megyei szervezettől. Lehetséges, hogy a megelőző tanulmányokban ezt vizsgálják, de nem derül ki a korszerűsítési koncepcióból. Az anyagból azt érezni, hogy itt most középszinten átrendeznek mindent a megyei tanácsban, de lényegében azt nem nézték, hogy az itt lévő dolgozók konkrétan mivel foglalkoznak. Csak egy új osztálystruktúrát alakítottak ki.

— Nem tudok ezzel a szemlélettel egyetérteni, hogy csak önmagát nézi ez a szervezetátalakítás és újrendezési osztályokat. Ez beleilleszkedik az államigazgatási mozgásba. Hogyha ezt az államigazgatást rendszernek tekintjük, ennek legalább van egy hármasszöglet, van egy országos pólusa — minisztériumok, országos főhatóságok — ott van egy centralizálási törekvés. Ennek a rendszernek a másik pólusán, a helyi tanácsok szintjén is van egy átrendeződés, a kétszintű igazgatásra való áttérés. Ez a rendszer fönt és lent mozgásban van. Ha ennek a rendszernek a középső szintje statikus állapotban marad, akkor aszinkronná válik egyszer föl-felé — mert aszinkron ez a tagolt osztályszerkezet a fenti centralizáltságához képest — és aszinkronná válik a helyi tanácsok irányában is, mert 19 felé kellene a közszégi szakigazgatási szerveknek kapcsolatot tartani. Ha ezt sikerül összevonni 9 szintre, akkor a helyi tanácsok felé is egy illeszkedő magatartást fogunk tanúsítani. Ezzel szeretném azt az állítást megcáfolni, hogy kicsit önmagában belülről gondolkodik a megyei tanács. Meggyőződésem, hogy ez a tervezett változás az államigazgatási rendszer valamennyi pólusához szervesen kapcsolódik.

— A tervben szerepel, hogy 10 százalékos létszámcsökkenéssel lehet számolni. Ez lényegében megfelel a természetes fogyásnak. Nem túl kevés az-

kor, amikor a Parlament csökkenteni akarja az államigazgatásra fordítható költséget?

— Tavaly is 10 százalékkal csökkentettünk, és az idén is ennyit tervezünk és ezt szeretnénk továbbfolytatni jövőre is. 220 fős az igazgatási létszám. Két év alatt 40 fővel csökkent. Ebben az évben létszámpotot rendeltünk el, lehetőleg nem veszünk fel új dolgozókat a megyei tanácshoz. Nem ezért korszerűsítjük a szervezetet, de ez a szervezet lehetőleg tesz tovább csökkenéseket is. A létszámcsoökkentésnél mi egyrészt az emberséget hangsúlyozzuk. A másik oldalon nyugdíjbevonulásból is szeretnénk létszámcsoökkentést biztosítani. Továbbá az új osztályszervezet vezetői lehetőséget kapnak arra, hogy megválogassák saját kollégáikat, és szerkezetátalakítás címén netán munkaviszonyt is megszüntessenek, olyanoknak, akinek munkájával, magatartásával nincsnek megelégedve.

— A dolgozók felének új főnöke lesz. Ez nem bántja meg az apparátus működését?

— Minden új magában hord egy ilyen lehetőséget, de nekem meggyőződésem, hogy az újak vannak előnyei is. Ebben az esetben több az előnye, mint a hátránya. Az év második felében valamennyi új osztálynak az ügyrendjét a végrehajtó bizottság elé terjesztik, megmondjuk mi a feladata, és ehhez mennyi létszámot kap. Ilyenkor felrögződik egy új osztály, végiggondolja, hogy mi a feladata, és felrögzíti az embereket is egy ilyen átalakulás. Ez egy teljesítménytelőbbé is eredményezhet.

— Az osztályvezetők kiválasztása pályázattal történik.

Lehet, hogy sandaságnak tűnik, felmerültek olyan nézetek, hogy az egész átalakításnak csak az a célja, hogy egyes személyektől megszabaduljanak. Mennyire lesz követhető a pályázatok elbírálása, mennyire várnak koncepciót a pályázóktól?

— Rendkívül tisztán, korrektül akarjuk a pályázatok elbírálását lefolytatni. A végrehajtó bizottság megbízott egy öt fős csoportot, hogy az előterjesztések tisztaságát szavatolja. Ennek a munkacsoportnak a tisztségviselői a tagjai és egy vb-tag.

— Mit kell tartalmazni egy ilyen pályázatnak?

— A pályázati kiírás tartalmazza a szakirányú felsőfokú végzettséget és az államigazgatási gyakorlat követelményét.

— Két munkacsoport készített külön egy-egy korszerűsítési koncepciót — egy helyi, illetve a pécsi egyetem államigazgatási szakemberiből álló team — a tanács tagok ugyanakkor egy egységes anyagot kaptak.

— A két anyagból a megyei tanács munkacsoportja készített egyet, amit elküldtünk a pécsi csoportnak, a különböző minisztériumoknak és főhatóságoknak, véleményezésre.

— Nem lett volna célszerűbb a megyei tanács tagjainak mind a két eredeti koncepciót odaadni?

— Elvileg ennek semmi akadály nincs, gyakorlatilag van egy praktikus ok, amiért nem így tettünk. Akkor anyagot kellett volna a testületi tagoknak adnunk, hogy elvesztek volna a háttérinformációkban.

Első lépés, második lépés...

Lesz-e osztályharc?

— A kormányzópárt részéről János György első titkár foglalkozott a megyei tanács korszerűsítési koncepciójával. Ön szerint időszere-e ez a terv egy olyan időszakban, amikor minden átalakulóban van, amikor hónapokon belül olyan törvények születhetnek, amelyek teljesen átalakítják a tanácsok működését?

— Igen is, meg nem is. Meglehetősen ellentmondásos a helyzet. Az egyik részről — a készülő tanács törvény, a költségvetési reform miatt — elcsúszottak, hogy ilyen alapdokumentumok elkészülte előtt foglalkozunk ezzel a témával. Ugyanakkor bizonyos értelemben már elkéztünk vele, hisz a gazdasági csomagterv is tartalmaz olyan utalásokat, hogy a megyei tanács munkát újra kell gondolni, költségsökkentő intézkedéseket kell bevezetni. Nagyon fontos azt is látni, hogy ez a korszerűsítési törekvés már régen megjelent a megyei tanácsban. Így csak emlékezzünk a megyei pártértekezletre, ahol a megyei tanács elnöke nagyon karakteresen elmondta, hogy alapvető törekvés a gondolkodásunkban a helyi önkormányzatok megerősítése, a döntési jogkörök áthelyezése arra a szintre, ahol a probléma keletkezik.

Köszöntjük

PÁL

nevű kedves olvasóinkat

Ezen a héten már harmadszor található a Pál a naptárban, ezért most a név eredetéről nem írunk.

A Pál nevű védőszentek közül ma Magyarországi Boldog Pált említjük, aki bolognai egyetemi tanár, majd domonkos szerzetes, a magyar rendtartomány megszervezője, az Erdélytől keletre tanyázó kunok megtérítője volt. A tatárok gyilkolták meg 1241-ben.

A Nap két: 3.50 órakor
nyugszik: 19.46 órakor

A Hold két: 0.46 órakor
nyugszik: 17.41 órakor

Balatoni hajózás

A MAHART Balatoni Hajózási Leányvállalat közli, hogy július 1-jétől a kiadott nyári fődényi menetrend szerint közlekedtetni a személyhajó és komp-járatát a Balaton.

APRÓHIRDETÉS

HOSSZÚPLATÓS bővniponyvas IFA eladó.
Krikkó, Fürged, Ifjúság u. 72.

BÁTASZÉKEN Fűrdő u. 2/a., háromszobás, összkomfortos 106 m²-es társasházi lakás kerttel, garázzsal eladó. A vásárlás kevés KP-vel, hosszú lejáratú kedvezményes kölcsönrel, szoc.pol. igénybevételeivel megoldható. Érdeklődni a helyszínen.

A kincstárjegyek kamatváltozása

A Pénzügyminisztérium bejelenti, hogy az 1989. július 1-je után eladott kincstárjegyek évi kamatát átlagosan évi 2 százalékkal megemeli. Így a magánszemélyek által is bármelyik bankban megvásárolható állami garanciával kibocsátott kincstárjegyek kamatváltozása a következő:

3 hónapos lejárat esetén évi 13,5 százalékról évi 16 százalékra,

6 hónapos lejárat esetén évi 15,5 százalékról évi 17,5 százalékra,

9 hónapos lejárat esetén évi 17,5 százalékról évi 19 százalékra nő a kamat.

Nemzetiségi nap Györkönyben

A több éves hagyományokat folytatva, július első vasárnapján rendeznek nemzetiségi napot Györkönyben. Egész napos kulturális programmal várják a község vendégeit a szervezők.

A szabadtéri színpadon Palotabozsok és Somberek hagyományörző csoportjai mellett fellép egy NSZK-beli együttes, s lesz népviseleti bemutató is.

A szabadtéri színpad környéke alkalmas kirakodó- és

népi iparművészi vásárra is, ők elsősorban ajándéktárgyaikat kínálják.

A bábészkedőket, vásárlókat térzene szórakoztatja. Délután pedig felavatják a fafaragó tábor művészei által készített díszes kaput.

A rendezvényt bállal zárják, a talpalávalót a nemzetiségi zenekar szolgáltatja. A tombola egyik főnyereménye egy kismalac, a másik pedig egy horodcska (25 liter) bor.

A VIII. Nemzetközi Felnőttbábfesztivál mai rendezvényei

10 óra, Ifjúsági Ház: SZAKMAI ÉRTÉKELÉS
14 óra, Anna Klubterem: PEPE BOHÓC (Michael Huber, Svájc)
15.30 óra, Helyőrségi Klub: ORPHEUSZ ÉS EURÜDIKÉ (Prospero Bábegy., Biatorbágy)
16 óra, Anna Klubterem: PEPE BOHÓC (Michael Huber, Svájc)
17.30 óra, Bóbbita Bábszínház:
AZ ÚR DICÓSÉGES FELTÁMADÁSÁNAK TÖRTÉNETE (Pinokkio Bábszínház, Lengyelország)
20 óra, Ifjúsági Ház: A KATONA TÖRTÉNETE (Teatro delle Marionette, Olaszország)
20 óra, Anna Klubterem: ILIADE (Massimo Schuster, Franciaország)
21.30 óra, Anna Klubterem: ILIADE (Massimo Schuster, Franciaország)
23 óra, Ifjúsági Ház: VÖRÖS RÉBÉK (Mesekert Bábegy., Nyíregyháza);
RETENETÉS ÁPRILISI MESE (Kereplő Bábegy., Budapest)

Budapesten

Újabb iker lombikbébi

Két nappal az első iker lombikbébi megszületése után újabb iker lombikbébi látta meg a napvilágot csütörtök délelőtt a Róbert Károly körüti kórház II-es szülészeten. H-né Gy. Ildikó — az anya csak neve monogramos közléséhez járult hozzá — két egészséges fiúgyermeknek adott életet: Tamás 2750, Gábor 2900 grammal jött a világra. A kicsik császármetsszével születtek, a szülést ezúttal is dr. Kiss Csaba osztályvezető főorvos vezette, aki az asszonyt kezelte. Az anya és gyermekei — az orvosok tájékoztatása szerint — egészségesek.

Udvari szállítók

A brit korona 850 szállítójának szigorúan zárt klubja elvesztette egyik legiszteletelméletű tagját: a francia Chantier céget, amely 1804 óta Londonban rendezkedett be.

Nem rendelkezik többé a cég azzal az előjogával, hogy szállítófurgonjain, üzletének homlokzatán és termékein viselje a királyi címet és a jelmondatot: „Őfelsége, a Királynő megbízásából”. A fordulat nem termékeik romlásával függ össze, hanem azzal hogy II. Erzsébet immár más cégnél vásárolja ékszereit.

Megemlékezés Kovács Béláról

Harminc éve halt meg
a Kisgazdapárt egykori főtitkára

Kovács Béla (1908-1959) sírjánál, a pécsi köztemetőben megemlékezést tart a Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt 1989. július 1-jén, 11.00 órai kezdettel.

Ezt követően a Pécshez tartozó Patacson, a szülőház falán elhelyezett emléktáblát avatják fel.

A megemlékezés és az emléktáblaavatás során Vörös Vince, a Kisgazdapárt elnöke, egykori főtitkárhelyettese, Kovács Béla közeli munkatársa, dr. Boross Imre, a Kisgazdapárt főügyésze, dr. Antall József történész és Gerenday István, a Kisgazdapárt Baranya megyei elnöke mond beszédet.

Kovács Béla az 1945-ös választásokat követően a Tildy-kormány földművelésügyi minisztere, majd 1946. februárjától a Független Kisgazdapárt főtitkára volt.

1947. januárjában gyanúba fogták, hogy a „Magyar Közösség” nevű szervezet ügynevezett összeesküvéséről tudomása volt. (Lényegében a „Magyar Közösség” szolgált ürügyül Rákosiéknek, hogy a Kisgazdapártra súlyos politikai csapást mérjenek.)

A népiügyszég február 6-án kérte a nemzetgyűléstől Kovács Béla mentelmi jogának felfüggesztését, a mentelmi bizottság ezt megtagadta. Ennek ellenére a Kisgazdapárt vezetése beleegyezett abba, hogy Kovács Béla vallomást tegyen a politikai rendőrségen, de csak azzal a feltétellel, hogy mentelmi jogát fenntartja, letartóztatni nem lehet. Február 25-én meg is kezdődött a kihallgatása. Másnap azonban a szovjet hatóságok — Rákosi nyomására — koholt vádak (pl. kémkedés) alapján letartóztatták és a Szovjetunióba hurcolták, ahonnan csak 9 év múlva, 1956. elején térhetett haza, súlyos betegen.

Böröcz István

Somogyi nem jön Paksra

Az MDF a világkiállításról tárgyal — volna

Az MDF paksi szervezete adó, Somogyi László kormánybiztos a hétfői kormányülésre való felkészülése miatt lemondta a találkozót. A Minisztertanács többek között az Expo-ra való felkészülésről is tárgyal hétfői összejövetelén. — legkompetensebb — elő-

6

DÁTUM

1989. június 30.

Egy hiányzó miniszter a Hősök teréről...

Június 16-án, hármuk vértanúhalálának évfordulóján öt magyar politikus-államférfi földi maradványait adta vissza a földnek kegyelettel, sokak nevében, mintegy negyedmillió ember. A kései búcsúztató három kormányférfinak is végző istenhozzádot mondott: egy miniszterelnöknek, egy államminiszternek és egy honvédelmi miniszternek.

A negyedmillió megjelent búcsúvevő között ott volt a hivatalban lévő magyar miniszterelnök, egy hivatalban lévő államminiszter. Az emberpróbáló idők próbát kiállt embe-ri előtt tiszteltek. Alighanem azonban hajdanvolt kollé-

gáik előtt is. Úgyszólván megtisztelő protokolláris kötelességként is.

A harmadik kormányférfimártírnak azonban nem volt jelenlegi hivatali utódja, sőt annak helyettese vagy megbízottja sem. Vajh véletlenül, avagy a honvédelmi tárca vezetésének a kormány egésze hozzáállásától eltérő, külön fenntartásairól van-e szó? Maléter tábornok, a hajdani november negyedikébe beletorkolló fekete éjszaka tököli, párttűt ortvátmadása során fogságba vetett honvédelmi miniszter emléke számíthat-e a magyar honvédség tisztelgésére?

kolozsi

A hadiipar helyett

Távoli távközlés

A Videoton és az Ericsson svéd világcég szándéknyilatkozatot írt alá magyarországi közös távközlési program megvalósítására. A program közös vállalatok alapítását irányozza elő a távközlés különböző területein. E vállalatok jelentős részt kívánnak vállalni a hazai távközlés fejlesztési programjából. Az új tevékenységi kör lényegesen iparszerkezetváltást eredményez és hozzájárul a

Videotonban a hadiipari megrendelések elmaradása miatt felszabaduló kapacitások kihasználásához.

A két vállalat 2000-ig mintegy 190 millió dollárt tervez beruházni, a közös vállalatok alaptőkéje a tervek szerint meghaladja a 25 millió dollárt. A közös program ezer új munkahely létesítését teszi lehetővé a Videoton számára.

MTI

Rádió, televízió

Kossuth rádió

8.20: Tudósok a közéletben. 8.50: Külpolitikai figyelő. 9.00: Az URH adókon: Egész napos közvetítés az Országgyűlés üléséről. 9.00—11.00: Napközben. 11.05: Kháron lakdiján. Ilyés Gyula mondja el verseit. 11.10: Magyar Írás. 12.45: A Föld, amelyen élünk. 13.00: A zene is összeköt. 14.10: Kint vagyunk a vízből. 15.00: Erről beszélünk 15.30: Serdületlen anyák... és el-tűnt apák. 16.00: Tizenhat óra. 16.10: Szívesen hallgattuk. Andesmas úr délutánja. Marguerite Duras hangjátéka. 17.00: Józanul a részegyekről. 17.25: Ipargazdák. 17.30: Idősebbek hullámhosszán. 19.20: Ifjúság '89. 20.15: Lemezek közt válogatva. Régi júniusok krónikájából. 21.05: Kilátó. 21.50: Gong. 22.00: Hírvilág. 22.30: Méreg.

Petőfi rádió

8.05: Kölyökrádió. 8.49: Olgeborge kapitány. Szerb György és Urbán Gyula mesejátéka. 9.05: Slágerműzeum. 9.50—11.00: Rivaldafényben. 11.30: Balatonrádió. 12.10: Nóták. Közben: 12.25: Édes anyanyelvünk. 12.30: A nóták folytatása. 13.05: ÁRÉSZ-5 jelentkezik. Donászy Kálmán fantasztikus rádiójátéka. 14.00—16.55: Péntektől — péntekig. Közben: 15.05—15.15: Könyvről — könyvről. 17.05—21.00: Nyáriidő. Benne: 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Pop-regiszter. 19.05: Garázs. 19.35—20.50: Van egy álmodom... Zenés szórakoztató kívánságműsor. 21.05: Zala Tóth Erzsébet nótafelvételeiből. 21.30: Cigányféléra. 22.00: Koncz Zsuzsa és a Fonográf együttes 1973 és 1984 között készült felvételei. 23.15—0.14: Bemutatjuk Kevin Eubanks „A kereső, kutató ember” című új dzsesszlemezét.

Bartók rádió

9.08: A Magyar Rádió és Televízió szimfonikus zenekara játszik. 10.04: A századforduló operáiból. 11.00: Onczay Csaba gondolkázik. 11.41: Barokk zene. 13.05: Csak fiataloknak! 14.00: A Budapesti fúvós együttes

hangversenyei Magyar Nemzeti Galériában és a Zeneakadémia nagytermében. 15.16: Durkó Zsolt műveiből. 16.00: Beethoven: Fidelio. Kétfelvomások opera. közben: 17.13: Újraolvasva. Veres Péter: Tiszántúli történetek. 17.23: Az operaközvetítés folytatása. 18.11: Szimfonikus zene. 19.05: Romantikus kamarazene. 20.05: Soproni Régi Zenei Napok. közben: kb. 20.50: „Tápai embőr voltam, a magam keményfejűségével...” Lele József néprajzkutatóval Lang János beszélget. kb. 21.10: A hangversenyközvetítés folytatása. kb. 22.00: A Sonja hercegnő I. Nemzetközi Zongoraverseny gálakoncertjei az oslói hangversenyteremben. kb. 23.07: Operarészletek.

TV1

8.25: Tévétoma. 8.30: Az emberi test. Angol rövidfilmsorozat. 8.55: Az Országházból jelentjük. 16.55: Hírek. 17.00—19.00: Péntek délután. 17.00: Évgyűrk. kb. 17.30: Téka. kb. 17.40: Közlekedésről mindenkinek. 17.55: Reklám. kb. 18.00: Ablak. 19.05: Műsorajánlat. 19.10: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.25: Közlemények. Műsorajánlat. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Szigorúan személyes. Francia film. 21.30: Reklám. 21.35: Az Országházból jelentjük... 22.15: Unokáink sem fogják látni, avagy Városvédő Pallas Athéné kezéből időnként ellopják a lándsát. 22.55: A hónap verseiből. — Június. 23.15: Híradó 3.

TV2

17.00: Képjóság. 17.15: TV2. 17.45: Torpedó. 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek! 18.47: TV2. 19.00: Nem örökök, nem örökök. Olasz film. 20.29: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.30: A mások pénze. Francia film. kb. 23.15: TV2. Napzártá.

Sky Channel

6.30: Üzleti hírek. 7.00: DJ Kat Show. 9.30: Panel Pot Pouri. 11.00: Sullivanék. 11.30: Sky-kronika. 12.30: Gond-fórum. 13.00: Egy másik világ.

13.55: Landscape Channel. 14.50: Változó világ. Filmsorozat. 15.45: Szeretni. Filmsorozat. 16.15: The Lucy Show. Vígjátéksorozat. 16.45: Pindurkák. Rajzfilmsorozat. 17.00: Visszaszámlálás. 18.00: Eurosport. 01.30: Landscape Channel.

Super Channel

7.00: Hírek. 7.10: Időjárás. 7.15: Üzleti hírek. 7.45: Hírek. 7.55: Időjárás. 8.00: Egyveleg. 15.30: Off the Wall. 16.30: Forró drót. 18.30: The Global Chart Show. 19.30: Richard Diamond. Bűnügyi sorozat. 20.00: Turistamagazin. 20.25: Hollywood belülről. 20.50: Transmission. 21.45: Világhíradó. 22.00: Chart Attack. 23.00: Az Erzsébet-királynő Alapítvány koncertje. 00.00: Hírek, időjárás. Egyveleg.

TV5

16.05: Hírek. 16.10: Holtestek ráadásaként. 16.30: Muskátások konyhája. 16.45: Pihenőidő. 17.30: Számok és betűk. 17.55: Hírek, időjárás. 18.00: Hullámtörés. Film. 19.35: Csillag papíros. 20.00: Hegymászók magazinja. 20.30: Ablak az udvarra, a forradalom hősei vagy mártírjai. 21.25: Zene. 21.40: Kerevet. 22.00: Tv-híradó. 22.30: Időjárás. 22.35: Océaniques. 23.00: Sport és szabadidő. 00.00: Píllantás a kulisszák mögé. 01.00: Műsorzárás.

SATI

6.00: Jó reggel a SATI-gyel! 9.00: Hírek, időjárás. 9.05: Tévébolt. 9.30: Műsorelőzetes. 9.35: A vörös hajd Anne. 10.00: Hírek, időjárás. 10.05: Köz-kórház. 10.50: Ötletek konyhatündéreknek. 11.00: Hírek, időjárás. 11.05: Enyém a menyasszonyod. Amerikai film. 13.00: Tévétársaság. 14.00: Horoszkóp, műsorelőzetes. 14.05: A valódi szelleműzők. Amerikai rajzfilmsorozat. 14.30: Kérem a következőt! 14.55: Az aranylövés. 15.05: Közkórház. 15.50: Pénzügyi tanácsadó. 16.00: Tévébolt. 16.25: Az aranylövés. 16.35:

Bonanza. Westernsorozat. 17.25: Vársarlási tanácsadó. 17.35: Hírek, időjárás. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Boszorkányt szerettek. Amerikai családssorozat. 18.15: Hibbant emberek. Vígjátéksorozat. 18.45: Híradó. 19.00: Szerencsekerék. 19.30: Egy Duke ritkán jön egyedül. Amerikai akciófilmsorozat. 20.25: Időjárás. 20.30: Szeretethajó. Filmsorozat. 21.25: Hírek. 21.30: A Vadmacska-repülőszőnyeg. Amerikai háborús film. 23.15: Hírek, sport, időjárás. 23.25: Örült osztálytalálkozó. Olasz filmvígjáték. 00.35: Műsorelőzetes.

Jugoszláv televízió

1. műsor: 8.10: Műsorismertetés. 8.15: Tv-naptár. 8.25: Hírek. 8.30: Sorozat gyermekeknek. 9.00: Elmulasztották — Nézzétek! 11.00: Válogatás a műhold-programokból. 13.30: A Tv-centrumok fundusából. 15.30: Hírek. 15.40: Rajzfilm. 15.50: Rádás program. Éjszakai műsor ismétlése. 17.50: Tv-napló I. 18.05: Számok és betűk. 18.30: Népzenei műsor. 19.10: Időjárás. 19.13: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló II. 19.53: A mai sport. 20.00: Sherlock Holmes visszatérése. 21.00: Zenei műsor. 21.30: Tv-napló III. 21.50: Pénteken 22-kor. 22.55: Rádás program. Éjszakai műsor. Hírek külföldi turistáknak. 00.55: Hírek. 01.00: A szombati műsor ismertetése.

2. műsor: 19.10: Műsorismertetés. 19.15: Tudományos könyvek kirakata. 19.30: Tv-napló. 20.00: A hét műsora. 20.45: Hírek. 20.52: Időjárás. 20.55: Parlamenti krónika. 21.15: Egy szerző, egy film. 21.40: Játékfilm. 23.05: Műhold-program. 01.05: Időjárás. 01.08: A szombati műsor ismertetése.

A Sky Channel, a Super Channel, a TV5 és a SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold.

Hétről hétre itt a

SZEKSZÁRD SKÁLA ÁRUHÁZ

Minden drágul, csak nálunk olcsóbb:

ABC osztály:

- grapefruit, lengyel sós rúd, holland szószok, szovjet kökény befőtt 50%-os
- vietnami ananászlé 40%-os
- holland kakaó, cseh teasűrítvény 30%-os engedménnyel Angol Pond's krém 152,— Ft helyett 110,— Ft Import ffi puplin ing 470,— Ft helyett 350,— Ft

Konfekció osztály:

- Albán farmer 290,— Ft
- Bakfis nyári ruha:
 - 2360,— Ft helyett 1650,— Ft;
 - 1540,— Ft helyett 770,— Ft;
 - 544,— Ft helyett 166,— Ft;

Bakfis szoknya 638,— Ft helyett 383,— Ft

Villamossági osztály:

- Dyras KC 580 kazettás magnó 16 990,— Ft helyett 13 590,— Ft
- Philips távirányítású video 32 900,— Ft
- Gold star video 31 500,— Ft

Megrendelés

Megrendelem
a DÁTUM c. napilapot

...példányban 1989.....-tól.

Vállalom, hogy az előfizetési díjat a
nálam jelentkező postai
kézbesítőnek kiegyenlítem.

Név:

Lakcím:

Kérjük, hogy a megrendelőlapot — bérmentesítés
nélkül — juttassa el a legközelebbi postahivatalba
vagy postaládába.

1989. június 30.

DÁTUM

7

Első lépés, második lépés...

Lesz-e osztályharc?

Folytatás az 5. oldalról

— A koncepcióban 10 százalékos leéptést terveznek, ugyanakkor át akarják alakítani a teljes szervezeti rendszert. A döntési jogkörök leadásával több munkaezre is felszabadulhat, de ez itt nem nyilvánul meg. Még egy ilyen jelképes csökkentés egy ekkora átszervezés?

— Itt valóban van egy nagy ellentmondás. Ha a szervezetet nézzük, egy meglehetősen kemény és radikális átalakításról van szó — az eddigi 19 önálló egységből kilencet vagy tizet alakítanak ki, ezzel szemben a létszámcsökkentés valóban minimális. Vagy egy keményebb létszámcsökkentést kellene felvállalni, vagy nem szabad ilyen radikális átalakítást végrehajtani. Tudniillik, ha ezt a kettőt a tervezett formában akarom érvényesíteni, akkor ez könnyen működési zavarokat idézhet elő az apparátus munkájában. Korábban egymás mellé rendelt osztályok most egymásba olvadhatnak, ami újabb áttélt jelenthet a korábbi helyzethez képest, amikor önálló egységekként kapcsolódtak az irányítási szinthez. Ez az ügymenetet lelassíthatja, funkcionális zavarokat idézhet elő. Alapvető problémaként jelentkezhet, hogy az érdekarok az osztályokon belül zajlanak le, nem jelennek meg az irányítási szinten. Ez, persze, optimálisabb, kényelmesebb megoldás a tisztviselőknek. Csak az a kérdés, hogy az új osztályokon

belüli érdekütközéseket ki tartja a kezében, hogyan fognak ezek az ütközések zajlani. Félek, hogy az osztályokon belül rettenetesen felerősödnek a konfliktusok, mert az osztály vezetője a kettő vagy három érdek közül csak egyiket fogja továbbítani.

— Ön szerint mit kellett volna másként csinálni, hogy ezek a potenciális problémák a minimumra csökkenjenek?

— Ebből az anyagból úgy tűnik, hogy a korszerűsítés, az integrálás, a racionalizálás csak az osztályok szintjét érinti. Igazából az osztályokon belül, személyekre lebontva is végig kellett volna csinálni a vizsgálódást. Nem biztos, hogy az osztályokon belül kialakult munkamegosztás jó. Ha így történne volna a koncepció kialakítása, akkor az is kiderülhet, hogy nagyobb létszámcsökkentést is végre lehet hajtani, hisz nagyon sok munkaterület valószínűleg összevonható.

— Összességében mi a véleménye a korszerűsítési koncepcióról?

— Végül is induló lépésként jónak tartom, de második lépésként a korábbi önálló osztályokban, az egyéni felelősök szintjén is megvizsgáltnám az összevonhatóság lehetőségét. Csak ezzel a második lépéssel együtt tudom elképzelni ezt a korszerűsítést, mert — ahogy már mondtam — működési zavarok következhetnek be, ha a szervezeti átrendezést nem követi az egyéni szintre lebontott racionalizálás.

Gy. Á.

Amiről sokáig csak fülesek keringtek, s amit a kormány mindaddig cáfolt, immár majdhogynem bizonyosság. Előbb vagy utóbb, de a régi, kedvezményes kamatozású lakáshitelek kamatait — ha a Parlament úgy dönt — visszamenőlegesen felemelik.

A költségvetésnek az idén már mintegy 100 milliárd forintjába kerül a lakbérhozzájárulás, a bérlakás-felújítás és a kedvezményes kamatozású lakáshitelek támogatása. Ez utóbbi összege 42 milliárd forint az idén, amely minden bizonnyal egy-két év alatt a többszörösére nőne, ha nem emelték volna fel a kedvezményes kamatok piaci, 17 százalékos kamatozásúra.

Az elmúlt évtizedekben összesen 276 milliárd forintnyi alacsony kamatozású hitelt folyósított az OTP és a takarékszövetkezetek. Ebből 13,9 milliárd forint kamatmentes hitel, 1 százalékos kamatozású 32,1, 2 százalékos pedig 19,8 milliárd forint. A 3 százalékos kamatú hitelek összege pedig eléri a 158 milliárd forintot. A rendszer ma úgy működik, hogy a költségvetés a pénzintézetek számára ezt kiegészíti 17 százalékkal, s mindezt megfedi 1 százalékos kezelési költséggel is. Ez pedig együttesen adja ki az előbb említett 42 milliárd forintnyi támogatást.

A régi és a mostani lakáshitelek felemasága miatt akik valóban hátrányos helyzetűek — tehát most vagy a közeljövőben jutnak lakáshoz —, azok kénytelen-kelletlen megfizetik a piaci kamatot, míg a szerencsés tulajdonosok jelentős támogatást kapnak. Sőt e támogatás összege az inflációval egyenes arányban tovább is növekedne. Ez tarthatatlannak látszik, lévén az állami költségvetés hiánya jelenleg is nagyobb a megengedhetőnél.

A Gazdasági Reformbizottság 3 évre szóló programja szerint a lakásfinanszírozási rendszer változásának enyhítenie kell a költségvetésre nehezedő nyomást. A megoldás több tényezőszerű állhat össze.

LAK-HATÁS

Így a lakásfinanszírozáshoz szükséges jövedelmek egy részét a vállalati jövedelmekből kell előteremteni, s olyan megoldást kell találni, amely növeli a már lakással rendelkezők terheit, és ebből jövedelmeket csoportosít át az első lakáshoz jutók számára.

Az elképzelések a lakásfinanszírozási rendszer változásával egyidejűleg az állami bérlakások bérének emelését, a túlméretezett és bürokratikus működő IKV-k megszűnését is célozzák. A lényeg, hogy parlamenti döntés alapján a régi kedvezményes lakáshitel-szerződéseket — jogilag nem tisztán látható, hogy mit módon — meg kell változtatni. Mindenesetre elkerülendőnek látszik, hogy a „társadalmi igazságosság” jegyében úgymond kockás papíron szülessen megoldás.

Eddig többféle változatot is tárgyaltak a szakemberek. Az egyik szerint a továbbiakban a hiteltartozásokra piaci kamatot kellene fizetni, s így értelemeszerűen megszűnne a költségvetési kamattámogatás. Csakhogy ez esetben rendkívüli módon differenciált lakossági tehernövekedéssel kellene számolni, amely a hitelfelvétel idejétől függően havi 100 és 8 ezer között szóródna.

A másik — az elfogadhatóbb változat — szerint úgynevezett gyorsított tőketörlesztést kellene előírni, például 3—4-szeresére emelve ennek mértékét. Ez a megoldás a kamatemelésnél jóval kiegyenlítősebb, havi 1500—2000 forint közötti többletkiadással járna a családok számára. A közvetlen költségvetési kamattámogatás így csak 2—3 milliárd forinttal csökkentene, de a hitelszférában 30—40 milliárd forintnyi többletforrás keletkezne, s a ked

vezményes hitelállomány 4-5 év alatt feleződne.

Persze egy ilyen intézkedés nem nélkülözheti az ellentételezést, s eldöntendő, hogy a lakossági tehernövekedést részben vagy egészben; a bérekben, a nyugdíjakban, illetve a családi pótlékban kompenzálják-e. Ez ügyben a vélemények eltérőek, a GRB szerint nem célszerű a teljes körű kompenzáció. A felszabaduló források egy részét az állami szociális bérlakás-építésre célszerű fordítani. A bizottság szerint az ellentételezés nagyobb részét általánosan és átlagosan kell kompenzálni, kisebb részben pedig szociálpolitikai jellegű ellentétel is alkalmazható.

A béren és juttatásokban történő kompenzáció viszont többletjövedelmet eredményez azoknál, akik nem élnek bérlakásban, illetve nincs kedvezményes hiteltartozásuk. E többletjövedelmet nem szabad elvonni azoktól, akiknek még nincs lakásuk, mivel ez a lakáscélú megtakarítások forrása lehet. A többieknek megfontolandó a lakásadó bevezetése. A hitelt igénybe vevők pedig a ténylegesen fizetett kamatok egy részét leírhatnák ebből az adóból, s így körülbelül 10 évig nem fizetnének adót. Ez egyúttal mérsékelné a vagyoni differenciálódást is. A lakásadó átlagos mértéke havonta 5-800 forint körül alakulna.

• Persze mindez tervezet, amellyel a készítőik közül nem mindenki ért egyet, mert úgy véli, hogy ezek az intézkedések túlságosan durva és egyszeri jövedelem-átcsoportosításokat okoznak. Továbbá érdemben nem változtatnak a lakáshoz jutás rendszerén. Éppen ezért a lakásreform folytatásának keretében az ilyenfajta jövedelem s-átcsoportosítást csak 1992 után — amikor feltehetően már nőnek a reálbérek — tartják indokoltnak.

Hajnóczy Árpád

Tétova érvek a tévében

A hang Csiangé, a kéz Tengé

Azt követően, hogy a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának főtitkárává választották, első ízben jelent meg szerdán a televízió nyilvánossága előtt Csiang Cö-min. Az új kínai pártvezető a demokratikus pártok képviselői és pártönkívüli személyiségek részvételével tartott tanácskozáson sikerresnek nevezte a KKP Központi Bizottságának június 23—24-i ülését, amelyen értékelték a hadsereg által levert pekingi „ellenforradalmi lázadást” követő helyzetet és el-távolították a pártfőtitkári tisztség-ből Csao Ce-jangot.

A találkozón Li Peng ismert politikusként mutatotta be a részvevőknek Csiang Cö-min-t és kijelentette, hogy mostantól kezdve az ő vezetése alatt tevékenykedik a Kínai Kommunista Párt.

Csiang Cö-min hangoztatta: az a fő feladat, hogy mielőbb és teljes alaposítással felszámolják az ellenforradalmi lázadást és véget vessenek a zavargásoknak. Eközben ügyelni kell arra, hogy különbséget tegyenek a népen belüli és az antagonisztikus ellentmondások között.

Gyökeresen ki kell irtani az ellenforradalmi lázadásban kezdeményező, szervező és együttműködő szerepet játszó elemeket, fel kell számolni az illegális szervezetek vezetését és keményen felelősségre kell vonni azokat a „bűnözőket”, akik tevékenyen felléptek a hadsereggel szemben, katonákat öltek meg, gyújtogattak és más, a közrendet sértő cselekményeket

követtek el. Mindaddig nem lesz béke Kínában, amíg ezeket az ellenforradalmi elemeket teljes mértékben fel nem számolják.

Az új pártfőtitkár Teng Hsziao-ping beszédének nyomvonalán haladva állást foglalt az ismeretes négy alapelv fenntartása és a burzsoá liberalizmus ellen vívandó, tartósan ígérkező harc mellett. Egyidejűleg leszögezte, hogy a burzsoá liberalizmus elleni harc nem jelenti a „száz virág” politika feladását, vagy módosítását. A párt és az állami kádereket arra hívta fel, hogy az ellenforradalmi lázadás letörésének folytatása és a belpolitikai helyzet stabilizálása mellett a gazdasági munka zavartalan továbbvitelére koncentráljanak.

Csiang Cö-min arról biztosította a demokratikus pártok vezetőit és a pártönkívüli személyiségeket, hogy a KKP új felállású vezetése folytatni kívánja az egységfront-politikát, s a kommunista párt vezetése alatt az együttműködést a demokratikus pártokkal.

Reményét fejezte ki, hogy azok a demokráciák, akik az elmúlt hetekben értetlenséget és bizonytalanságot tanúsítottak, a KKP KB elemzésének és Teng Hsziao-ping beszédének hatására megszabadulnak kételyeiktől és ugyanúgy értékelik a helyzetet, mint a Kínai Kommunista Párt. Első programbeszédének végén az új pártfőtitkár azt is leszögezte, hogy nem változik Kína önálló és független külpolitikája, s ezen belül a Tajvannal, Hongkonggal és Makaóval kapcsolatban elfoglalt álláspont sem.

Sínen a Pershing

Eldobott robotok

Az Egyesült Államokban július 6-án kerül sor az utolsó Pershing-1 a típusú rakéta megsemmisítésére — közölték szerdán az amerikai védelmi minisztériumban. A Szovjetunió és az Egyesült Államok az 1987 decemberében aláírt INF-egyezmény keretében összesen 2692 rakéta megsemmisítésében állapodott meg. A szerződés az 500-tól 5500 kilométer

teres hatótávolságú rakétákra terjed ki, így a Pershing-2 típusú fegyverekre is. Az amerikai védelmi minisztérium nyilatkozata szerint a Szovjetunió eddig a szerződésbe foglalt 1846 rakétájából 945-öt, az Egyesült Államok pedig az ide tartozó 846 rakétájából és szárazföldi indítású manőverező robotrepülőgépből 324-et semmisített meg.

Jaj nekünk!

Megfölnünk és megfúlunk

Egész nemzetek tűnhetnek el a Föld színéről, ha az évezred végéig nem sikerül megállítani az úgynevezett üvegházhatás miatti általános fölmelegedést — mondta szerdán az ENSZ Környezetvédelmi Programjának (UNEP) vezetője.

Noel Brown az amerikai AP hírügynökségnek adott nyilatkozatában arra hívta fel a figyelmet, hogyha folytatódik az általános fölmelegedés, akkor 10 év múlva a szárazföld jelentős részét elöntik a sarkvidéki jégolvadás miatt megemelkedett szintű tengerek és óceánok. Ilyen veszély fenyegeti Bangladest és a Nílus egyiptomi deltavidékét is, az Egyesült Államok pedig legkevesebb 100 milliárd dollárt lesz kénytelen tengerpartjainak védelmére fordítani.

Az előtéssel fenyegetett területeken élők „öko-menekülteké” válnak. Több tízmillió emberről van szó, s problémájuk az egyik legsúlyosabb poli-

tikai gondot fogja okozni — hangsúlyozta Brown.

Az őserdők felégetéssel történő irtása és a szerves tüzelőanyagok használata miatt nagyon sok széndioxid kerül a levegőbe. Ennek következtében a légkör sajátos üvegházként működik, s megakadályozza a Nap sugárzásától felmelegedett földfelszín szükséges lehűlését. Még a legóvatosabb számítások szerint is ez a hatás azzal jár, hogy az elkövetkező 30 évben az átlaghőmérséklet 1-4 Celsius-fokkal növekedni fog.

Ez a hőmérséklet-emelkedés első pillanatra nem tűnik fenyegetőnek, de nem szabad figyelmen kívül hagyni azt, hogy a 10 ezer évvel ezelőtti végetért — 8 ezer évig tartó — jégkorszak idején csak 5 Celsius-fokkal volt alacsonyabb az átlagos hőmérséklet a Földön, mint ma — mondta a környezetvédelmi szakember.

Holnapi számunkból megtudhatják, miért lépett ki a pártból egy pártalapszervezet.

A Pravda óvatos igaza

Feszültség van, magyarázat nincs

A Pravda csütörtökön a szovjet lapok közül elsőként számol be részletesen a bolgár-török határon kialakult helyzetről. A szovjet lap tudósítója terjedelmes riportot írt az egyik határátelkötőhelyen szerzett tapasztalatairól, de óvakodott attól, hogy magyarázattal szolgáljon a feszültségekre, a helyzet gyors kiegyezésének okaira. A Pravda szerint csak a további események, a jelen helyzet elmélyült elemzése adhat választ arra, miért nem lehetett előre látni, megakadályozni a kivándorlási hullámot.

A szovjet lap tárgyiszert tudósításában a határátelkötőhelyek előtt bolgár oldalon kígyózó kilométeres sorok ellenére nyugodtnak minősíti a helyzetet. Csak Haszkovo megyeszékhelyen látni rövid csöví

gépíztolyokkal felfegyverzett, járórozó deszantosokat.

A Pravda a kivándorlókat megszólaltatva próbál választ keresni arra a kérdésre, hogy mi indította az embereket otthonuk, munkahelyük elhagyására, sorsuk gyökeres megváltoztatására. A nyilatkozatokból kiderül, hogy gyakran egész falvak lakossága kerekedett fel, az okok lehetnek általánosak és személyesek is. Egyeseknél közrejátszhat az is, hogy nekik megváltoztatására kényszerültek, másoknak távoli rokonai élnek Törökországban. Általában az ismeretlenbe indulnak az emberek, nem tudják, mi vár rájuk — írja a bulgáriai kivándorlási hullámról tudósítóva az SZKP KB központi napilapja.

8

1989. június 30.

Emlékmű a magyar szabadságnak

Debrecenben határoztak

folytatás az 1. oldalról

A hajdú-bihari megyeszékhely azért is méltó helye egy ilyen emlékműnek, mivel a város sok évszázados történelme számos ponton elválaszthatatlanul összefonódott a magyar szabadságért és függetlenségért folytatott küzdelemmel. Kosuth Lajos kijelentése 1848 januárjában, miszerint: „én a nemzet nevében Debrecen a magyar szabadság órávársának nyilatkoztatom”, nemcsak annak szövegét, hogy Debrecen ott-hont adott a Pestről menekülni kényszerült országgyűlésnek, hanem a város sok évszázados függetlenségi hagyományának

is. Debrecen városa történelme során mindig jelképe volt a magyar szabadságnak, így természetes lesz, ha ezt az emlékművet a városi tanács felkéri Debrecen és az ország állampolgárait, termelőegységeit, intézményeit, szervezeteit, egyházaikat, hogy a magyar szabadság és függetlenség ügyéért évszázadok során küzdött és elesett honfitársaink emlékének megörökítését önkéntes pénzdományokkal is támogassák.

A tervek szerint a magyar szabadság és függetlenség emlékművének felállítására 1991. december 21-én kerül majd sor Debrecenben.

(Miniszter) úr ír

Ingyen könyvvel könnyebb?

A Művelődési Minisztériumtól kapott tájékoztatás szerint — a Minisztertanács határozata értelmében — az általános iskolák, valamint a fogyatékosokat nevelő, oktató intézmények valamennyi első évfolyamos tanulója ingyenes tankönyvellátás illeti meg az 1989/90-es tanévtől kezdődően.

A Pénzügyminisztérium ennek fedezetéül 12 millió forint

ot bocsát az intézményeket fenntartó tanácsok rendelkezésére.

Az anyagi okokból rászoruló általános iskolai tanulók ingyenes tankönyvellátását szolgáló évi 30 millió forintot — amellyel az elmúlt tanév óta gazdálkodhatnak a tanácsok, illetve az iskolák, az intézmények — a 2—8. évfolyamos tanulók támogatására használhatják fel.

folytatás az 1. oldalról

Varga Imre javasolta, hogy azok, akiket művészeti főiskolára felvettek, részétüljenek egyszeri, a tanulmányukat megelőző katonai képzésben. Pályájuk folyamatossága érdekében se „utóképzésre”, se „karbantartásra” ne hívják be őket újra.

Moravcsik Ferencné úgy vélte: a polgári szolgálat bevezetése segíthetne a szociális gondozóintézetek nehéz helyzetén. Azoknak a fiataloknak jó része, akik nem vállalják a fegyveres szolgálatot, rendelkezik olyan képességekkel, amelyek alkalmassá teszik arra, hogy gondozó munkát vállalhassanak ezekben az intézményekben.

A törvénynek mindenképp biztossá tania kell, hogy a polgári szolgálat ne legyen büntető jellegű, mert büntetesként nem lehet sérült, beteg embereket gondozni. Ugyancsak fontos, hogy már a bevezetésekor tisztázzák a polgári szolgálat pénzügyi terheit, a kiképzési, a szállás-, a ruha- és a zsoldköltségeket.

Dr. Sinkovics Mátyás úgy vélekedett, hogy a lelkiismereti

ok miatt polgári szolgálatra jelentkezőket a hat hónappal hosszabb szolgálati idővel megbüntetik. Hangoztatta: a törvény megalkotásakor a társadalmi igényből, s nem a honvédelmi tárca elvárásából kell kiindulni.

A képviselő üdvözölte azt a tervet, miszerint 14 hónapra csökkentik a jövőben a sorka-

választhasson a különféle szolgálati fajták között, s a polgári szolgálat ideje legfeljebb 24 hónap legyen.

Krekács László szorgalmazta, hogy csak bizonyított esetben lehessen elutasítani a fegyveres szolgálatot, ezért akik majd ezt eldöntik, nagy felelősséggel tartoznak. Együttal he-

okból történő szolgálatmegtagadás személyiségi jog. Kivánatos lenne, hogy — a feltételezhető részrehajlás, elfogultság miatt — lelkes és katona ne legyen tagja a bizottságnak. A képviselő kérte a Ház elnökét, hogy ezt tekintse módosító indítványnak, és bocsássa szavazásra.

A honvédelmi bizottság módosító javaslatához összesen tizenöt képviselő szövegezték hozzá, legtöbbjük a szolgálati idő kérdését érintette. A bizottság javaslatából indult ki, hogy a szolgálati idő nagysága az egyes formákban rendszert képez, s így igen nehéz csupán az egyiket vagy másikat csökkenteni az eltöltendő idők közül.

Kárpáti Ferenc miniszter a képviselőknek adott válaszában megismételte ezt, de arra is kitért, hogy további lehetőség van a csökkentésre, ha a külső és belső körülmények megfelelően alakulnak. Az mindenestre biztató volt válaszában, hogy már a mai szolgálatban is azt az elvet követik, amely kimondja: „ami a régi felfogásból idejéért, elavult, azzal szakítani kell”.

Az Országgyűlés holnap folytatja munkáját, s a javaslatok feletti vitáját.

Glatz-placc

A parlamenti munkanap megkezdése előtt ülésezett a kulturális bizottság, amelyen a művelődési miniszter célként hangsúlyozta, hogy csatlakoznunk kell Európa kultúrájához. Ezt nem kis részben az idegen nyelvekkel lehetne elérni.

Igaz, nagyon is igaz. Am, azt sem ártana megtanítani a jövő generációnak, hogy bár „nyelvében él a nemzet”, de nem muszáj átalakítani a mondást úgy: nyelvvel él. Akkor aztán majd azon vesszük észre magunkat, hogy máris csatlakoztunk...

tonák szolgálati idejét, de nem értett egyet azzal, hogy 30 évre emeljék fel a behívhatóság korhatárát. A lelkiismereti ok megállapítását vizsgáló bizottság tevékenységével kapcsolatban kifejtette: az egyházak részvétele e testületek munkájában sérti a nem egyházakhoz tartozó hívők törvény előtti egyenlőségét. Javasolta: minden állampolgár alanyi jogon

lyeselte, hogy az előterjesztés foglalkozik a szolgálati idő további csökkentésének lehetőségével. Szerint mielőbb jogilag rehabilitálni kell azokat, akiket eddig büntettek a szolgálatmegtagadásért.

Dr. Mezey Károly kifogásolta, hogy a törvényjavaslat csak katonai szemszögből tárgyalja a kérdést, pedig a lelkiismereti